

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Oktober je pozen mesec, da bi lahko v bohinjkih čolnih videli še živo dušo

Naloge Okrajne zadrzne zveze prevzema Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo Dvotirnost ni potrebna

V začetku letošnjega leta je bila v Kranju ustanovljena Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo, ki postopoma prevzema naloge Okrajne zadrzne zveze. Okrajna zadrzna zveza je torej na poti v likvidacijo; dokončno bosta pa o tem sklepala občni zbor glavne zadrzne zveze Slovenije in izredni občni zbor Okrajne zadrzne zveze ob koncu letošnjega leta. Likvidacijo Zadrzne zveze nikakor ne gre jemati kot administrativen ukrep, saj so do tega privedli novi pogoji na sedanji stopnji razvoja kmetijstva in zadrznitstva. O teh smo se pogovarjali s predsednikom OZZ Kranj Mihom Koširjem.

Do izida zakona o poslovnem združenju in sodelovanju v gospodarstvu so bile vse zadrzne obvezne članice okrajnih zadrznih zvez. Zadnji zakon pa je po-

stavil članstvo in obstoj zadrznih zvez na prostovoljno osnovo in določil, da morajo biti vse kmetijske zadrzne članice okrajnih zbornic za kmetijstvo in gozdarstvo. V prvih razpravah o tem zakonu (letošnji pomlad) je bilo sklenjeno, da glede na položaj na vasi in na vlogo kmetijskih zadrznih Okrajna zadrzna zveza Kranj obstaja dotlej, da se Zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo utrdi in da kmetijske zadrzne dobijo z njo potreben kontakt in začno sodelovati. Na zadnjem občnem zboru KZ in na seji predsedstva Zadrzne zveze so ugotovili, da po vsej verjetnosti dveh okrajnih institucij za področje kmetijstva in zadrznitstva ne bomo potrebovali. Zakon sicer daje možnost kmetijskim organizacijam, da so vključene v eni izmed svojih organizacij in so tudi vse gorenjske kmetijske organizacije prostovoljno pristale na članstvo v OZZ, vendar je praksa pokazala, da pri kmetijstvu in zadrznitstvu ni potreben dvotirni sistem. To je nepotrebno še posebej zato, ker ji vsebina dela kmetijskih in zadrznih organizacij enotna in vse po sebi, ki jih je opravljala zadrzna zveza lahko prevzame okrajna zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo. Zelo važno pa je to, da so kmetijske zadrzne po zadnji združitvi v močne ekonomske enote sposobne, da celo vrsto stvari opravijo brez pomoči posebnega foruma za zadrznitstvo.

Preko dva miliona dinarjev

TRZIC, 17. oktobra (B. F.) - Med občani poteka akcija za vpis občinskega posojila nadvse živahno. Komisije, ki so začele z vpisom v ponedeljek, nekateri pa že tudi v nedeljo, nalezijo pri občanih na veliko razumevanje. Ponekod so že pred vpisom vedeli, koliko denarja bodo zbrali s to akcijo. Precej je primerov, da so posamezni denar že tudi dali. Včeraj pa je DS v tovarni čevljev »Peko« sprejel sklep, da bo dal za občinsko posojilo 2 milijona dinarjev. - Po dosedanjem poteku in zanimanju občanov za vpis občinskega posojila vse kaže, da bodo v glavnem lahko zbrana sredstva, ki so potrebna za ureditev družbenih prostorov in za nabavo lokalne radijske postaje.

Razdeljevanje sredstev in pravilno vrednotenje

Letos poteka enajst let, odkar je bilo uvedeno delavsko samoupravljanje in v tem obdobju so delavski sveti dobili spoznanje svoje delo in se tudi uveljavili. Damesi sploh ne moremo več predstavljati, kako bi reševali gospodarske in družbene probleme brez sodelovanja teh organov. To je postala naša stalna družbena praksa.

Zal pa je znana ugotovitev, da šolstvo zaostaja za splošnim gospodarskim in družbenim razvo-

jem. V letu 1954/55 je bilo sicer uvedeno družbeno upravljanje tudi v šolstvu. Večletno razpravljanje je prineslo končno 1958. leta novi zakon: šolska reforma naj bi odpravila zastajanje in tesneje povezala šolo z življenjem. Družba s tem postavlja prosvetnim delavcem velike zahteve, ki se jih tudi zavedajo. Vendar je šolska reforma obstala le na pol poti, zakaj prešibka ekonomska osnova preprečuje hitrejšo izvedbo reforme v praksi (objektivni, pa tudi subjektivni vzroki). Neposredno s tem

je povezano vprašanje materialnega stanja prosvetnih delavcev. V prosvetnih vrstah je še precej stare miselnosti, češ da se bo tudi to vprašanje reševalo od zgoraj. Nastal je pravi anahronizem: člani kolektiva v tovarni lahko prispevajo k izboljšanju dela tovarne in seveda obenem izboljšujejo svoj materialni položaj, v prosveti pa zaenkrat to ni bilo mogoče. Mnoga nesorazmerja v prejemkih, ki jih opažamo v različnih dejavnostih, nas silijo k premišljevanju o socialistični zahtevi: »Vsakemu po njegovem delu.« Merila nagajevanja po podjetjih in ustanovah so včasih zelo problematična. Z novim zakonom o finansiranju šolstva je določeno tudi izboljšanje materialnega položaja prosvetnega delavca (v perspektivi).

V zadnjem času so razpravljali o položaju v šolstvu na okrajni sindikalni skupščini in tudi na plenumu Republiškega sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev. Ker v drugih republikah nimajo tako specifičnih problemov kakor ravno v Sloveniji, kjer se je sistem nagajevanja že lepo razvil, je republiški plenum pričel sindikalnim podjetnicam, naj takoj prične sestavljati ekonomske izračune za svoje storitve, in sicer vključno z materialnimi izdatki. Pri tem naj v planu upoštevajo osebne prejemke, kakršni naj bi pripadali prosvetnim delavcem v primerjavi s službami

Ne samo ekonomski tudi moralno-politični problem

V zvezi z našim sistemom nagajevanja se je pokazala neka hiba, ki bi se lahko razpršila v zelo težke probleme, če naša družba ne bi hitro reagirala. Tu mislim na razpore, ki nastajajo pri prejemkih v naših gospodarskih organizacijah, ob čemer se je do danes razvil že mnogo burnih debat in bolj ali manj odkritih napadov, hkrati pa je prišlo do načelnega družbeno-političnega stališča. K sreči se je ta stvar pokazala dokaj zgodaj, ko se z dobro voljo in s samoiniciativno dajo te napake odpraviti. V našem socialističnem demokraciji pa s svojimi zdravimi osnovami nujno opravil s pojavi, ki demokracijo skušajo rušiti oz. napačno tolmačiti. Seveda pa moramo ugotoviti, da gre naše razpravljanje o problemu razponov pri nagajevanju preveč v smer splošnega ugotavljanja odstopan in da se vse premalo konkretno letevamo tega problema. Pri poslojevanju je namreč vedno nevarnost, da pade slaba luč ali celo obtožba na morda večji procent ljudi, ki niso taki, a spadajo zaradi položaja v isto skupino kot oni drugi. Zato se mi zdi, da je pri obravnavanju tega pravilno samo isto stališče, ki zahteva, da je treba določeno napasti v družbi škodljiv pojave in njihove nosilce, jih razkinkati in onemogočiti ter s tem opozoriti ostale, da bi teh napak ne delali. Ob vsem tem ne bi smeli biti popustljivi in bi morali budno čuvati naš razvoj in pridobitve. Naš sistem samoupravljanja daje možnosti absolutne in neposredne kontrole in uravnavanja.

Da je v zadnjem času pri nas neka precejšnja nestrpnost glede osebnih dohodkov, vsakdo lahko vidi. To moramo oceniti sicer kot prehodni pojav, ki ga bo naš družbeno-ekonomski sistem odpravil, vendar pa se mi zdi, da gre za nekaj, kar je odločilnega pomena za uveljavljanje socialističnih načel. Gre za etično moralno-politično zavest, za zrelost, ki jo je človek pri nas dosegel, in za moralno kvaliteto, ki jih ima. Hočem reči, da ne vidim ob razponih in ob nestrpnosti pri osebnih dohodkih samo družbeno-ekonomskega činitelja, ampak da gre tu za moralno-politični problem. Z zavestjo in moralnimi kvalitetai ljudi, ki v svoje dobro dopuščajo, da so neopravičeni razponi v osebnih dohodkih, in ki jih povečujejo na račun svojih apetitov in logično na škodo skupnosti - ni noben v redu. In če so to ljudje na vodilnih položajih v podjetjih in ustanovah, potem niso upravičeni,

da - kljub dobri strokovnosti - opravljajo svoje funkcije. Ni dvoma, da gre za neodgovornost do družbe, ki se trudi, da bi ustvarila boljše življenje na zdravih in plemenitih temeljih, na temeljih socialističnega humanizma. Človek, ki ob tem ni prišel do spoznanja, da glede na osebne dohodek ostalih ne more biti tako visoko stimuliran, je moralno okrnjen in bi ga označili kot negativnega in zajedalski pojav v naši družbi. Nagajevanje v socialistični družbi sloni na principu nagajevanja po storjenem delu, zato so ljudje, ki precenjujejo svojo pomembnost, delo, vlogo itd. nujno sami krivi, da sodelavci (oz. družba sploh) nimajo zaupanja vanje. V mnogih podjetjih in ustanovah so prav ti nezdravi pojavi leglo nezdravih odnosov in nezaupanja. - (Seveda je bilo in je še v zvezi s tem tudi veliko mnogokrat nepotrebnega negodovanja, prepričev in včasih tudi krivičnega obsojanja.) Po mojem se mnogi kolektivni ne lotevajo dovolj zrelo in vsestransko tega problemov in jih odkrito ne razčistujejo.

Hkrati s tem se želim dotakniti še problema, ki se ne bi smel pojavljati ob sprejemanju pravilnikov o delitvi ČD in OD. Mnogi kolektivni se namreč premalo poglobijo v sam sistem nagajevanja oz. včasih tisti, ki ga kolektivno tolmačijo vse skupaj premalo jasno in razumljivo prikazujejo. Hočem reči, da gre morda včasih celo za težnjo prikrivanja, kot bi se bali odkrito in s preprostimi besedami razložiti sistem nagajevanja. Po drugi strani pa mnogi ljudje po kolektivnih s premajhno zainteresiranostjo in poglobljenostjo sprejemajo informacije in so neaktivni prav tedaj, ko bi morali najbolj prizadeto soodločiti. Težnje (pokazale so se morda zlasti v zadnjih mesecih), da bi se pretirano zvišali osebni dohodek, ne da bi to »slonelo na povečanem učinku gospodarjenja« (Mijalko Todorović), bodo morale nujno odpasti. Tu že spet ne bi opozoril samo na družbeno-ekonomski faktor, ampak na zavest in moralno našega delovnega človeka, ki mora dokončno spoznati, da gre vsaka nepravilnost le na njegov račun in da bo le on občutil posledice, ker je obelonek proizvajalec in upravljalec. Ostanke malomeščanske morale, ki se še pojavljajo pri posameznikih, da je treba iz družbe »iztisniti«, kar se največ za osebo koristi, so nekaj, kar nima prav nič opraviti z likom novega človeka.

G. Kočijan

Večerna politična šola tudi v Kranju

Nedvomno je Politična šola v Kranju v prvih letih svojega izobraževalnega dela zabeležila uspehe. Se več: iz analize dosedanjih izkušenj je bilo moč izluščiti razen dobrih tudi slabe strani ter probleme dosedanjega sistematskega pouka. Poglavitna slabost je bila v tem, da so bila posamezna tematska področja v programskem načrtu preveč toga, vsekakor pa pogosto sestavljena s prešibkim poslušanjem za aktualna družbena dogajanja.

Novi program politične šole se bo v marsičem razlikoval od dosedanjega; vsekakor pa bo aktualiziran, vselajen z današnjimi razmerami in potrebami. Posamezna tematska področja bodo obravnavala snov, ki bo koristila slušateljem pri vsakdanjem delu. Program predvideva štiri tematska področja, in sicer: komunisti in sodobni družbeni procesi, družbeno-ekonomski graditev FLRJ, družbeno-politična ureditev FLR Jugoslavije ter marksizem in naša praksa.

Večerna politična šola bo delovala v siscopu Delavske univerze, vendar bo imela svojega vodjo in svoj šolski odbor. Posamezni oddelki bodo obdelali učno snov v treh do štirih mesecih oziroma v približno 70 urah.

Trenutni načrt obsega naslednje oddelke: 2 oddelka po 30 slušateljev - namenjen bo političnim delavcem iz Zveze komunistov, nadalje 2 oddelka po 30 slušateljev - za ljudi, ki delajo v sindikalnih organizacijah (seminarske oblike), oddelke za mladino, oddelke za

Pomoč podjetjem

Izdelava pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka tudi pri nas na Gorenjskem le počasi napreduje. Ponekod so o novi delitvi sicer že precej razpravljali, vendar je bila njihova razprava le preveč okvirna, pri sami izdelavi pravilnikov pa so pokazali premalo prizadevnosti. Tako je dames v kranjskem okraju le malo podjetij, v katerih so nove pravilnike že sprejeli. Nedvomno je bolje, da se priprave zavlečejo, kakor pa da bi bili pravilniki površno sestavljeni. Vendar pa nam dosedanje izkušnje kažejo, da slednjo ugotovitev podjetja tolmačijo preveč dobesedno. Pri vsem tem moramo še upoštevati, da zlasti manjša podjetja nimajo potrebnega kadra, ki bi lahko pravilnike dobro izdelal.

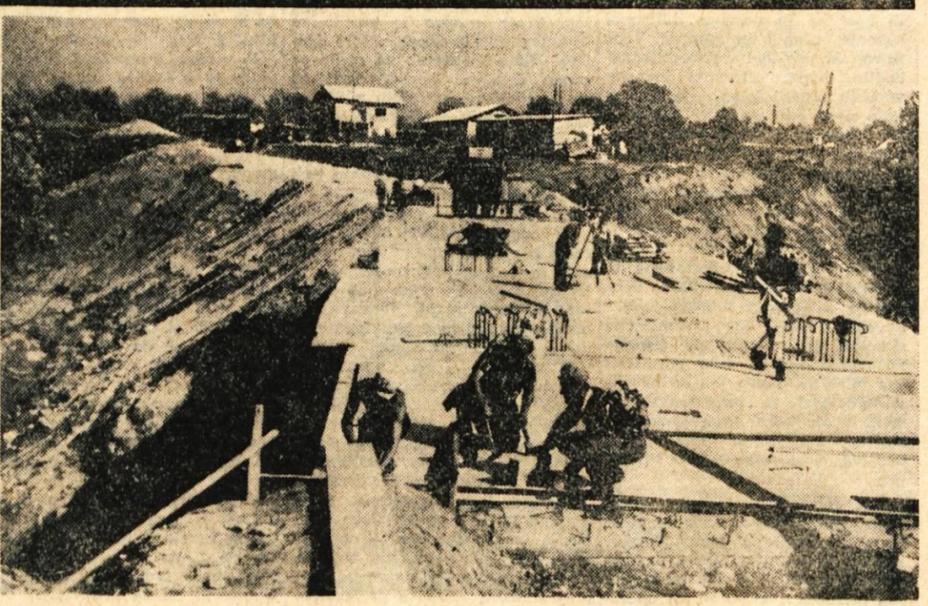
Za čimboljše in čimhitrejšo izdelavo pravilnikov o delitvi dohodka bo torej treba vsem podjetjem bolj ali manj pomagati. Ta pomoč se kaže v sklicevanju raznih svetov in razprav tako na sindikalnih forumih kakor po drugih organizacijah in združenjih. Z namenom, da bi podjetjem olajšali delo pri izdelavi pravilnikov o delitvi dohodka, vabi KLUB GO-

SPODARSTVENIKOV KRANJ

vse gospodarske organizacije na Gorenjskem, ljudske odbore, zbornice in vse zainteresirane na POSVETOVANJE O DELITVI ČISTEGA DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV, KI BO V PETEK, 20. oktobra, OB 17. URI V DVORANI KLUBA GOSPODARSTVENIKOV V KRANJU, PREŠERNOVA 11/I.

Posvetovanja se bosta udeležila tudi tovariša MIRAN KOSMELJ, sekretar za delo IS Ljudske skupščine LRS in LEOPOLD KRESE, podpredsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Posvetovanje sklicuje Klub gospodarstvenikov z namenom, da bi analiziral dosedanje delo v zvezi z delitvijo dohodka in da bi predstavniki delavskega samoupravljanja in osebje, ki se ukvarja z delitvijo dohodka, izmenjali izkušnje in ostalo problematiko v zvezi z izdelavo pravilnikov. Verjetno se še vse premalo zavedamo pomembnosti novega sistema delitve, saj nam prav ta odkriva razne pojave in probleme v gospodarstvu. Zato bo lahko petkovo posvetovanje nedvomno korak naprej v smeri nadaljnega razvijanja novega sistema delitve.

TOKRAT V SLIKI • TOKRAT V SLIKI

Dela pri gradnji mostu na odseku ceste Škofja Loka - kolodvor hitro napredujejo. Vsa zemeljska dela so v glavnem končana in tako sedaj postavljajo opaže za betoniranje

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

OSVOBODITEV BEOGRADA

Pred sedemnajstimi leti, to je na 20. oktober 1944, so enote Narodnoosvobodilne vojske zavzele zadnje nemške postojanke v Beogradu. Ogorčeni boji za glavno jugoslovansko mesto so trajali nekaj tednov. V bojih so sodelovale tudi enote Rdeče armade, ki so v sporazumu z našim glavnim vodstvom prekoračile naše meje in pomagale pri izgonu sovražnika. Osvoboditev našega glavnega mesta je pomenila veliko moralno moč. Po vseh krajih osvobodjenega ozemlja, zlasti pa v partizanskih enotah so ta dogodek proslavljali z velikim navdušenjem.

PARTIZANI V ZIREH

Dne 19. oktobra 1943 je pričela Vojkova brigada napadati sovražno postojanko v Zireh. Nemci so se morali umakniti. Zaradi varnosti so vzeli s seboj talce, ki pa so jih v Gorenji vasi izpustili. Tako je žirovska dolina postala takrat eden izmed prvih osvobojenih teritorijev na tem področju. Če izvzamemo posamezne sovražne vpadе, so bili v tem kraju stalno partizani do velike ofenzivne spomladi 1945. leta. Nemci so v glavnem prihajali samo do Hotavelj, naprej po dolini navzgor se niso upali, oziroma so priznavali, da je to partizansko področje.

SPOMINI IZ LESKOVICE

Domačini v Leskovici (Poljanska dolina) se še zmeraj spominjajo tistega 18. oktobra 1944, ko so bili tam hudi boji. Nemška enota je napadla bataljon Prešernove brigade. Skupno s partizani je bil tam takrat tudi oddelek Rusov. Partizani so imeli položaje na Čelu, v Trepelčju, na Jurečevem vrhu in na Jalovcih. Nemci so se morali umakniti. Imeli so več ranjenih in mrtvih. Dva mrtva pri Mežnarjevem kozolcu so kar tam pustili in se izgubili po dolini navzdol.

Gospodarske vesti

V Tekstilindusu Kranj nov obrat - V Tekstilindusu - obrat II. so doleteli imeli šivalnico, v kateri so delavke robile robe, prtiče, odeje in podobno. Proizvodnja je znašala okrog 4 milijone robljenih izdelkov letno. Z letošnjo združitvijo Tiskanine in Inteksa v eno podjetje se je povečala tudi potreba po robljenju tiskanih rut, tiskanih prtov in podobno. Zaradi pomembnosti tega obrata je upravniki odbora Tekstilindusa na eni izmed svojih zadnjih sej sklenili, da postane šivalnica - obrat konfekcije samostojna proizvodna enota, ki bo imela tudi lastne samoupravne organe.

Letos 9 tisoč vagonov grozdja več - Vinarski strokovnjaki cenijo, da bomo letos pridelali skupno 83 tisoč vagonov grozdja, kar je za 9 tisoč vagonov več kakor preteklo leto. Precej več grozdja bodo letos pridelali v Makedoniji, po kvaliteti pa bo letos najboljšo srbsko in makedonsko grozdje.

Deset tisoč stroj - Tovarna Prvomajska v Zagrebu je pred

ODHOD Z MEŽAKLJE

Ko je sredi meseca oktobra 1941 zapadel sneg, so partizani pod Stolum dobili ukaz, naj se zberejo na Mežaklji. Od tam so 20. oktobra krenili proti Mohorju, kjer so se združili z borci Jelovške čete. To je bilo ponovno zbiranje borcev iz območja Gorenjske v Cankarjev bataljon.

DOGODEK V DUBRAVI

V dnevih od 19. do 23. oktobra leta 1940, je bila v Dubravi, v Bihaški ulici v Zagrebu, V. državna konferenca KPJ. Konferenca so se udeležili 104 delegati iz vseh krajev Jugoslavije. Tovariš Tito je na tej konferenci govoril o škodljivih frakcijskih trenjih, ki so bila v partijskih vrstah, in poudarjal potrebo enotnosti v tistih kritičnih časih vojne nevarnosti. Konferenca je največ razpravljala o nevarnosti pred fašizmom in s tem v zvezi o nalogah KPJ. Ta konferenca sodi med najpomembnejše dogodke KPJ v njenem razvoju in vodstvu revolucionarnega gibanja pri nas.

Bedna mladost ga je zapeljala na kriva pota

Peter Smrekar ima že gsto popisan list kazni, največ zaradi poseganja po tujih stvarih, a je moral v preteklih dneh sestri pri Okrožnem sodišču v Kranju spet na zatožno klop. Tokrat jo je delil s Francem Mlinaričem, ki je prišel prvič navzkriž s kazenskim zakonikom. Oba sta bila zaposlena pri SGP »Gorenjec« iz Radovljice, in sicer na delovišču na Bledu. Prvi je bil glavni skladiščnik, drugi pa delavec-brigadir.

Pri podjetju se pač niso pozanimali dovolj za Smrekarjevo pretekllost, saj bi mu sicer gotovo ne zaupali skladiščnika, ki so mu ga, kot je povedal, vrhu tega izročili

Ljudje in dogodki

Popis prebivalstva, ki so ga izvršili v noči med 15. na 16. oktobrom v Italiji ima razen zbiranja statističnih podatkov v tržaški pokrajini še neki dodatni politični in manjšinsko narodnostni pomen. Popis prebivalstva na tržaškem ozemlju se namreč od vseh drugih področij v Italiji, kjer žive narodnostne manjšine, razlikuje po tem, da so na Tržaškem popisovali prebivalstvo drugače in s popisom ugotavljali tudi narodnostno pripadnost. Vprašanje, ki se s tem v zvezi postavlja je poglobitvena pomena. Zakaj je bilo Tržaškemu ozemlju treba priznati izjemen položaj? Zgodovinska razlaga tega pojava in sploh vsega, kar izhaja iz primerjave ljudskih štetij v Italiji nas postavlja pred nedvomni očitek, da v preteklosti popisi niso nikoli koristili narodnostnim manjšinam, temveč so podatke, ki so jih pristojne oblasti črpale iz popisa, ne glede na to, kako so bili popisi izvršeni in kakšnih nedomočkratnih prijemov so se popisovalci posluževali, vedno obrnili tako, da so bili manjšini v breme in da so jo oškodovali.

Slovensko javnost na Tržaškem je posebno presenetila uradna razlaga italijanskih oblasti, da bodo v tej pokrajini razen splošnega popisa ugotavljali tudi je-

zikovno in narodnostno pripadnost. Iz že znanih zgodovinskih izkušenj je slovenska javnost na Tržaškem preko slovenskih strank enotno odklonila način, kako se bo opravil popis prebivalstva na Tržaškem. Takšen etnični popis, kot so si ga zamislile italijanske oblasti na Tržaškem, namreč ne more dati objektivnih podatkov in lahko v ta namen zbrani podatki privedejo do izrabljanja politične

mogoče prezreti. Manjšini je treba najprej omogočiti, da na podlagi mednarodnih pogodb živijo v razmerah, ki za manjšino ne bodo več tako krivične, na podlagi popolne enakopravnosti in sožitja večine z manjšino.

Tudi če bi bil postopek sedanjega ljudskega štetja najbolj demokratičen, sledov teh zgodovinskih dejstev ne bi mogel zbrisati. Na nesrečo pa sestavljalci popisnih listkov niso mi-

šo razlago opredelilve in vsebinske razlage tega kriterija. Za na prva pogled je jasno, da je to kriterij, ki zapostavlja manjšino, ker vemo, da je običajni jezik na Tržaškem vse prej kot slovenski. Krivda, da je temu tako, prav gotovo ne zadene manjšine. Popis je zahteval opredelitev glede jezika, ki ga govorijo v družini. Na Tržaškem je namreč veliko družin, ki v sedanjih razmerah govorijo ita-

Štetje nepreštetih

premoči, ki jo ima večina, na škodo narodnostne manjšine. Čeprav je v sporočilu o popisu prebivalstva rečeno, da bodo zbrane podatke uporabljali samo za statistično proučevanje, moramo pripomniti, da statistika ni sama sebi namenjena in da njena vpliva na politično življenje ni moč zavreči.

Slovenci na Tržaškem so se ob popisu prebivalstva postavili na enotno stališče, da rezultatov popisa ne bodo priznali. Njihova odločitev ima svoj vzrok v okoliščinah, pod katerimi je slovenska narodnostna manjšina živela v bližnji preteklosti. Časi zatiranja slovenske narodnostne časti so namreč manjšini še tako živo v spominu, da vpliva tega na opredelitev pri popisu ni

slili na nič drugo kot na to, kako bi slovensko narodnostno manjšino že v osnovi prikrajšali. Pustimo na strani vprašanja, kot so: sestava popisovalcev, ko na vsem tržaškem ozemlju med 140 popisovalci ni bilo popisovalcev slovenske narodnostne manjšine, obrazložitev popisovalnih pol v slovenščini in tako dalje, kar so vse priznane pravice po mednarodnih pogodbah in po italijanski zakonodaji.

Sestavljalci popisnih lističev so za narodnostno opredelitev izbrali kriterij običajnega jezika. Kako je ta kriterij za popis prebivalstva slab, nam naj ponazorijo nadaljnji podatki iz popisnega postopka. Ne bomo se ob tem spuščali v temeljit-

lijansko, po poreklu pa so povsem slovenske družine. Razen tega se je narodnostna pripadnost ugotavljala na podlagi izjave ugotavljanja. Znano je, da imamo po tolikih letih skupnega življenja že veliko mešanih družin. Družinskemu pogovorniku so tako popisovalci dali pravico, da odloča o pripadnosti vseh družinskih članov.

Ce bi v tržaških razmerah hoteli najti pravi kriterij za popis narodnosti, potem bi bil to edino materin jezik, ki ga po splošno veljavnih načelih priznava tudi OZN kot edino pravilnega. Tako je popis na Tržaškem zgrešil svoj namen in vprašamo se lahko, čemu bodo popisni podatki služili.

Zdravko Tomažej

NESREČE

Z MOPEDOM V TOVORNJAK

V soboto, 14. oktobra, ob pol osmih zvečer je prišlo na cesti III. reda v Spodnji Lipnici pri Radovljici do hude prometne nesreče. 27-letni Jože Zupan se je peljal z mopedom po cesti. Brezskrbno je privijal ročico za plin, ni se menil za nepregledno ovinko. Nenadoma se je znašel pred tovornjakom, ki je stal za nekim ovinkom, in z vso silo trčil vanj. Zupan je dobil pri trčenju hude poškodbe: najhujša poškodba je bila zlom lobanje, zaradi česar je kljub zdravniški intervenciji v bolnišnici poškodbil podlegel.

NEPREVIDNOST PRI PREHITEVANJU

Kljub temu, da prehitavanja, zlasti če se jih lotevamo neprevidno, zahtevajo presentitljivo mnogo nesreč, se v ozki motorni vozil zanje kaj malo menijo. Oglejmo si še en tak primer.

V nedeljo, 15. oktobra, ob pol devetih zvečer se je motorist Rudolf Rupert s svojo ženo Majdo vračal z Gorenjske proti Ljubljani. Ko je prišel na Dobro polje pri Kranju (cesta I. reda), je dohitel avtomobil z avstrijsko reg. tablico. Rupert se je odločil za prehitavanje. Kaže pa, da je prehitaval preblizu avtomobila, vsekakor tako blizu, da se je na avto dobesedno naslonil. Po nekaj deset metrih je izgubil oporo, izgubil oblast nad motorjem in padel. Naključje je bilo, da je za njim pripeljal avtomobil in z levim kolesom zadela sredino ležeči motor. Oba nesrečarja na srečo nista bila v dosegu avtomobila. Rupert je dobil pri padcu le lažje poškodbe, medtem ko je došla žena hud pretres možganov in poškodbe na nogi. Prepeljali so ju v bolnišnico.

Zaradi neprevidnosti

V ponedeljek, 16. oktobra, je prišlo na cesti I. reda v Gozdju Martuljku do hujše prometne nesreče. Motorist Janez Kalan z Jesenic se je s sopotnikom Rudjem Ajbo peljal proti Gozdu Martuljku. Pri železniški čuvajnici pa sta se zaletela v betonski podstavek. Pri padcu je bil Janez Kalan lažje poškodovan, medtem ko si je Rudi Ajba hudo poškodoval glavo. Odpeljali so ju v bolnišnico. Skoda na motorju je za 100.000 dinarjev.

Nenavadno naključje

Istega dne je prišlo do prometne nesreče tudi na Jezerski cesti v Kranju. Šestdesetletni kolesar Maks Burja iz Kranja je peljal na kolesu vrečo deščic. Sam je hodil poleg kolesa. Za njim se je pripeljal z motorjem Fanc Maček iz Velesovega. Kaže, da se je Maček Burja, ko je šlišal prihajati motorist ozil in pri tem zvil v levo. S tem je zaprl motoristu pot. Le-ta je zadel ob kolo z vrečo. Sunek bil dovolj močan, da je motorist padel, medtem ko se kolesarju ni nič zgodilo. Pri padcu je motorist dobil hude telesne poškodbe in ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Prehitaval je

V nedeljo nekaj pred deseto uro je prišlo do prometne nesreče tudi na cesti I. reda pri vasi Meja pri Kranju. Motorist Izet Nokič iz Kranja se je s sopotnico Zvonko Steblaj peljal po omenjeni cesti. Ko je prehitaval osebni avtomobil, je z nasprotni strani pripeljal nekli mopedist. Nokič je zaviral, da bi preprečil trčenje, in je pri tem izgubil oblast nad motorjem ter padel. Mopedist, ki se je trčenju izognil, je po nesreči zablomil. Pri padcu si je Steblajeva zlomila levo nogo in je bila prepeljana v bolnišnico. Nekič je bil le lažje poškodovan. Na motorju je škoda okrog 5.000 dinarjev.

S sodišča

še celo brez inventure. Ker je Smrekar vedel, da podjetje nima prave evidence nad svojim materialom in opremo, je začel nagovarjati Mlinariča, da naj si obdrži za »dom« kakšno odelo ali rjuho, češ saj jo bo lahko nadomestil tudi s staro. Smrekarju pa bo za uslugo prinesel malo žganja. Mlinarič je vabi naselil in si prisvojil najprej pet novih rjuh, ki jih je zamenjal s petimi drugimi že obrabljenimi, kasneje pa je vzel še 7 odelj, 6 rjuh in eno prevleko, 6 kg žižnikov, nekaj navadne ter še nekaj izolirane lepenske. Skoraj vse je odnesel na svoj dom v Odrance pri Ptuj.

Smrekar pa je »razbremenil« skladišče še za 4 odelje, 1 rjuho in nekaj žižnikov, kar je prodal Mlinariču za borih 500 dinarjev in nekaj žganja. Ker je Mlinariča zapeljal k tatvinam, se je pred sodiščem zagovarjal za zapeljavanje, sam pa si je na kazenski list zapisal še poverbo zaupanih mu predmetov.

Na obravnavi je Mlinarič vse povedal po pravi. Vzete stvari so dobili večinoma na njegovem domu, nekaj pa jih je tudi skrivil v bližnji rov pri delovišču. Smrekar je zakrknjeno tajil krivdo in je trdil, da so bile soobdolžencu razmere pri podjetju dobro znane. Ni se hotel niti spomniti, da bi od Mlinariča dobil kakšno plačilo za ukradene predmete oz.

žganje. Sodišče se je spričo odkritega priznanja obdolženega Mlinariča in po drugih dokazih prepričalo tudi o Smrekarjevi krivdi v celoti. Mlinariču je prisodilo 6 mesecev zopora pogojno za dobo treh let, Smrekarju pa 10 mesecev zopora. Ker je bil zadnji letos poletji za tatvine obsojen že na 1 leto in 8 mesecev zopora, mu je bila odmerjena nova skupna kazen - 2 leti in 2 meseca zopora.

Pri obeh je sodišče upoštevalo kot olajševalno okolnost, da imata oba družini z mladoletnimi otroki, pri Mlinariču pa še priznanje in obžalovanje pa tudi dosedanje neoporečnost. Smrekar bi kot nepobojljiv povratnik zaslužil sicer še strožjo kazen, vendar je bilo treba upoštevati, da je imel kot nezakonski otrok in zaradi tega, ker je živel pri drugih ljudeh, precej pomanjkljivo vzgojo. Sodeloval je tudi v NOB in je bil v borbah tudi ranjen. Njegova kriva pota so pač največ posledica bedne mladosti, bil je brez vzgoje in ljubezni lastnih staršev. Tega mu sedaj, ko ima že 52 let, nihče več ne more nadomestiti.

Novi predsednik IO sindikata

JESENICE (U.) - Na zadnjem sestanku IO sindikalne organizacije Zelezarne Jesenice je bil potrjen za novega predsednika sindikalne podružnice tovariš Tomaž Etrl. Ta je poznan kot politični delavec in dober organizator. Zadnje čase je bil zaposlen v cevni kot asistent in je doslej najmlajši predsednik sindikalne organizacije v Zelezarni.

Sto let obstoja gimnazije v Kranju

(Nadaljevanje)

V splošnem so se začeli dijaki vse bolj vključevati v društveno življenje v šoli in izven nje. V zadnjem desetletju pred drugo svetovno vojno je postala posebno delavna »Prosvetna družina«, ki je prirejala dijaške predstave in kjer se je posebno odklikoval kasnejši pesnik in pisatelj Tone Sifrer, ki je padel v narodnoosvobodilni borbi. »Društvo jugoslovanskih srednješolcev« je opravljalo zlasti patriotično in nacionalno propagando in se posebno zanimalo za neosvobojena nacionalna področja »Počitniška zveza« je s prirejanjem potopisnih predavanj in izletov mnogo storila za spoznavanje ožje in širše domovine. Od leta 1935 dalje stopa v ospredje društvo »Jugoslovani«, ki je bilo sicer nacionalistično, vendar pa se je prav v njem izoblikovala močna levo usmerjena skupina, ki je udarjala temelje najnaprednejšemu delu gimnazijske mladine. Poleg teh so na zavodu delovala še razna druga društva, kakor Rdeči križ, Jadranska straža, Podmladek Planinskega društva, aero klub »Naša krilaitid.

Šola se ni zapirala pred zunanjim svetom, povezava z javnostjo je bila vedno močnejša. V tolvadnici je bil provizorično uredjen oder, ki je omogočal prirejanje raznih prireditev, ki so se jih udeleževali tudi meščani. Na zavodu je

bil orkester, mladinski in mešani pevski zbor, pomagala pa je pri prireditvah tudi Glasbena šola, ki je bila nastanjena v gimnazijskih prostorih. Zaradi velike vneme za glasbo in dramatiklo so dijaki pod vodstvom svojih profesorjev pogosto posečali operne in dramske predstave v ljubljanskem gledališču. Zlasti mnogo je storilo za tesnejše stike javnosti s šolo društvo »Šola in dom«, ki ni le za starše dijakov, temveč tudi za ostale meščane prirejalo predavanja o vzgojnih problemih; predavanja so imeli domači predavatelji ali pa pedagoški strokovnjaki iz Ljubljane. Društvo je zbiralo tudi prispevke in z njimi pomagalo zavodu pri nabavi najpotrebnejših učil. Tako je kranjska gimnazija v času, ko so se odnosi v mednarodnem svetu vse bolj zaostrovali in je vse dogajanje z naglico tiralo svet v novo vojno, vendar normalno opravljala svojo izobraževalno in vzgojno nalogo, čeprav tudi pri njenem delu ni manjkalo vznemirljivih sunkov in peripetij, ki so izvirale iz nepomirljivega političnega in razrednega trenja v notranjem življenju stare Jugoslavije. Ko je zaradi kratkovidne politike jugoslovanskih državnih voditeljev tudi Jugoslavija zašla v vojni vrtnec, je kranjska gimnazija kmalu neposredno občutila uničevalno silo nemškega fašizma. Vojna je posegla na zavod najprej v obliki vpoklica profesorjev na »orožne vaje«. Ze prve dni mo-

seca aprila 1941 je odšlo 9 profesorjev. Tedaj je tudi ravnateljstvo dobilo brzojavno sporočilo ministristva za prosveto, da je treba s poukom prekiniti, 9. aprila pa je vojaštvo zasedlo telovadnico in spodnje prostore gimnazijskega poslopja. Proforsorski zbor je imel 12. aprila omenjalno konferenco, da bi določil ocene učencev za zaključek leta. Se preden je bilo delo v zvezi z administracijo končano, je prišla 15. aprila nemška vojska in zasedla gimnazijo. Direktor Franc Korbar se je moral umakniti iz svoje pisarne, profesorji pa so dobili od nemške komande posebne dovolilnice za vstop v poslopje. Vpoklicani profesorji so se po razpadu jugoslovanske vojske vračali, nihče pa si ni delal iluzij, da bo nadaljeval s poukom na šoli. Ravnateljjeve intervencije v tej zadevi so bile zaman. Kot odgovor nanje je nemška oblast 26. aprila s posebno pisemno objavo do nadaljnjega prepovedala vsak pouk. Dejansko je ta prenehal že s 1. aprilom. V zvezi s tem in v smislu odloka banske uprave v Ljubljani z dne 9. aprila, je proforsorski zbor sklenil, da dijakom izroči šolska spričevala.

V začetku leta 1942 so Nemci v lesenih barakah ob Cesti JLA odprli nemško gimnazijo. V kolikor so dijaki to gimnazijo posečali, so morali razreže zaradi nemškega jezika ponavljati. Učenci nemščine pa so sabotirali in

tudi sicer je bil pouk na zelo nizki stopnji, ker so poučevali večinoma nekvalficirani učitelji. Z mesecem julijem tega leta je bil pouk zaključen in gimnazija je seveda brez vsake škode prenehala. Namesto nje je bila odprta nižja srednja šola, t. im. »Haupt-schule«, ki je imela svoje prostore v današnji Osnovni šoli Simona Jenka, medtem ko so v Osnovni šoli Franceta Prešerna namestili nemško učiteljske. Gimnazijo so preuredili v internat učiteljskihnikov, ki so jih pripeljali s Korškem. Notranjost so prezidavali, vgradili centralno kurjavo in položili parket. Na gimnazijskem vrhu so postavili stanovanjsko hišo za direktorja učiteljskega in učno osebje. Ponašali so se, kot da bodo za vedno ostali.

Za zavrednega slovenskega dijaka ni bilo mesta v nemški srednji šoli, zato so bili prav redki, ki so svoje študije nadaljevali na Korškem, v Celovcu ali Beljaku. Večinoma so ostali doma, se zaposlili, obonem pa so stavili svoje mlade sile v boj za nacionalno in socialno osvoboditev svojega naroda. Organizacijska sila pri zbiranju teh mladih za boj proti okupatorju je bila tista mladina, ki se je že pred nastopom fašistične okupacije oborožila z naprednimi revolucionarnimi idejami.

O naprednem gibanju med gimnazijci in drugo mladino v predvojnem Kranju imamo zelo malo vesti. Dokumentarnega gradiva za to sploh ni, kolikor pa vendar vemo, so povedali preživeli udeleženci in aktivisti iz vrst tedanjega

naprednega dijaštva. Iz njihovih vesti je razvidno, da je bilo napredno gibanje med dijaki na kranjski gimnaziji, vendar pa bi bilo treba pri ugotavljanju točne slike o delovanju revolucionarne mladine na njej vse izpovedi globoko proučiti in preveriti. Ni pa nobenega dvoma, da je v letih pred drugo svetovno vojno v okviru dijaškega društva »Jugoslovani« poleg nacionalistov bila in delovala skupina levo usmerjenih dijakov. To je bila skupina komunistične mladine stotorcev, ki jo je vodil dijak Stane Zagar ml. in ki je na svojih sestankih študiral marksistično literaturo. Poleg skupine na gimnaziji, ki so ji pripadali predvsem mlajši dijaki, pa je bila še druga, ki je imela svoje sestanke v Narodnem (sedaj Delavskem) domu in ki jo je vodil študent Jože Cvar. V njej so bili vključeni starejši dijaki. Med zelo agilne člane teh skupin sta spadala dijaka Alfonz Šiška in Tugo Vidmar. Oba sta padla v narodnoosvobodilni borbi. Iz izjav aktivistov je tudi razvidno, da je bilo delovanje napredne mladine na gimnaziji v Kranju preko posameznikov povezano s Komunistično partijo. Dijak Miha Debeve je hodil na sestanke k Stanetu Zagarju st. na Dobravo pri Podnartu. Povezani pa so bili ti dijaki tudi s partijsko organizacijo v Kranju. Na njeno pobudo je stotorska mladina prirejala razne akcije proti agresivnim posegom nemškega fašizma. Tako so ob nemški zasedbi Čehoslovaške priredili dijaki v Kranju velike de-

monstracije in nekaj vidnejših mladincev je bilo ob tej priložnosti aretiranih.

Na sestankih mestne partijske organizacije se je mnogo govorilo o dijaški mladini, vendar pa so bili vsi stiki z njo zaradi velike konoprativnosti več ali manj individualni. Na liniji razrednega boja so se tudi našli v skupni borbi gimnazijci z vojašniško mladino in edpadli so vsi predvojni starejša časa, ki so jih ločili. Napredni mladinci so takoj ob padcu fašističnih sil na Jugoslovansko pokazali svoj patriotizem. Veliko število kranjskih dijakov je prostovoljno odšlo k vojakom. Ko pa je nastopila okupacija, je v mladina nadaljevala svoje delo v smislu direktiv Komunistične partije. Štiki, ki jih je napredna mladina navezala na šolskih klopih, se so nadaljevali na terenu. Skoraj vsi so zbirali okrog sebe mladino brez ozira na politično in svetovnonazorsko usmerjenost in tako ustvarjali neke vrste »Mladost OF«. Gimnazijci so povezani z ostalo mladino organizirano javno delo in akcije, zbirali denar, obleke, sanitetni material, orožje in municijo za partizanske boje, dokler ni prišla tudi na nje vrsta. Na se aktivno vključijo v borbo. Ni na tem mestu prostora, da bi širše razpravljali o delu gimnazijske mladine, ki ga je dala za osvoboditev in boljše življenje, oavbo omenjeno le, da je bila ob 50 letnici prve mature na kranjski gimnaziji leta 1951 v avli poslopja

(Nadaljevanje prihodnje)

Enotnost v tisoč let stari vasi

Selca v Selški dolini. Prav gotovo ni to kraj, ki bi bil kdo ve kako poznan po svetu. Toda kljub temu, da je danes ta vas bolj ali manj odmaknjena od sveta, da televizijska slika ne more prodrati v dolino med selške hribe, se lahko Selca ponašajo s tisočletno zgodovino. Leta 1973 bodo namreč tamkajšnji prebivalci praznovali tisočletnico obstoja Selc. Prav tako nekateri tudi trdijo, da se je selški župan Pavel Smid med prvimi uprl, da ne bo pisal dopisov v nemškem jeziku.

Danes pa je v Selcih bolj mirno. Jesenski dan da tej vasi še poseben videz kraja, ki se je zaprt vase. Toda to le ni tako. Prvi vtisi niso nikdar popolnoma točni. In to velja tudi za Selca. Ze v kratkem razgovoru z domačini zvermo o pripravah za gradnjo nove šole in o požrtvovalnem šolskem upravitelju.

V Selcih bi torej radi novo šolsko poslopje, novo stavbo za otroke, ki hodijo po znanje dve do tri uri daleč, novo šolo za mlade "kuštravce" iz hribovskih vasi Zabukve, Golice, Zgornjih Lajš, Kališ in od drugod. Zamisel o gradnji šolskega poslopja se vleče že šest let, največ zaslug pri realizaciji te zamisli pa ima nedvomno šolski upravitelj petrazredne osnovne šole v Selcih Marjan Kne.

Sedanjo šolsko poslopje v Selcih je že zastarelo in ne ustreza več svojemu namenu. Zato so pričeli Selčani ugibati, ali bi sedanjo stavbo popravili ali zgradili novo poslopje. Odločili so se za zadnji predlog, pomislili so, kako bodo dobili sredstva, in na seji šolskega odbora je padla ideja: poprositi prebivalce za prispevke. In

šolski upravitelj Marjan Kne se je odločil. Sel je od vase do vasi, potikal na ta in ona vrata, skliceval ljudi in jim razlagal, kako je potrebna gradnja novega šolskega poslopja. Za prispevke vaščanov so naredili poseben ključ. Vsak lastnik gozdov bo prispeval 30 od-

šolskim upraviteljem Marjanom Knetom, nam je ves vesel htel pripovedovati, da bodo že prihodnje pomlad pričeli z gradnjo novega šolskega poslopja. Z lokacijo namreč ne bodo imeli nobenih težav. Šola bo stala na rahlo dvignjenem svetu nad cesto v

Loški DELAVEC

stotkov letnega etata, vsak delavec bo dal enomesečno plačo, obrtniki pa bodo odrnili od 25 do 30 tisoč dinarjev. Vsi ti prispevki bodo znašali skupno s prostovoljnim delom nad 16 milijonov din. Idejni načrt novega šolskega poslopja že imajo. Stavba bo zgrajena v paviljonskem tipu. Sprejda bo park, v stavbi pa bodo štiri učilnice, dva kabineta, delavnica za tehnični pouk in pokrita lopa za telovadbo. Stroški za gradnjo te šole bodo znašali približno 70 milijonov dinarjev. Ker pa se je opeka pocenila, računajo, da bi nekako zadostovalo 60 milijonov dinarjev. Če bi se cena opeke ne znižala, bi jo naredili kar doma v Selcih.

Sedaj imajo v Selcih samo pet razredov osnovne šole, medtem ko se morajo v višje razrede voziti šolarji iz Selc v Zeleznike. V sedanjem poslopju za ostale tri razrede nimajo prostora. Tako morajo nekateri otroci najprej pešati dve uri do Selc, nato čakati na avtobus za Zeleznike, na povratku iz šole pa se vse to spet ponovi.

Ko smo se ondan pogovarjali s

Selcih. Po sedanjih predračunih bodo morali dobiti še približno 40 milijonov dinarjev. Če bo šlo vse po sreči, bo čez dve leti stalo v Selcih novo šolsko poslopje.

Marjan Kne je pripovedoval še to in ono. Nikakor pa ne smemo pozabiti, nam je smeje povedal, da so vsi prebivalci zelo zainteresirani za gradnjo nove šole in da nam vsepovsod radi priskočijo na pomoč. To je vsekakor lep primer enotnosti tisoč let stare vasi. — J.

Poskrbeli bodo za primerno razvedrilo

V predzadnji številki našega lista smo pisali o pomanjkanju primernih prostorov za zdravo in kulturno razvedrilo otrok na Trati pri Škofji Loki. Reševanje takih problemov je bolj ali manj naloga stanovanjskih skupnosti. Prav zato smo se pozanimali pri vodstvu Stanovanjske skupnosti Škofja Loka, kako oni namerava-

jo rešiti tovrstne kritične probleme na svojem področju.

Delovni načrt Stanovanjske skupnosti določa, da se bo skupnost v prihodnje usmerila predvsem na reševanje socialno-varstvenih problemov. Kako in kakšno pot bodo na tem področju izbrali, se Stanovanjska skupnost še ni dokončno odločila. Program dela bo izdelala komisija za socialno varstvo pri Stanovanjski skupnosti Škofja Loka s pomočjo hišnih svetov. Omenjena komisija bo s hišnimi sveti sklicala posebne seje, kjer se bodo dokončno pomenili, kako bi najhitreje in najuspešneje odvrnili mladino od ceste.

Cepav Stanovanjska skupnost za omenjeno akcijo še nima izdelanega delovnega načrta, pa lahko kljub temu že povemo nekaj o okvirnem predlogu, ki bo prav gotovo le z malenkostnimi popravki realiziran. Stanovanjska skupnost bo svoje načrte skušala najprej uresničiti v naselju okrog Doma ZB. Tam bodo v kratkem sklicali občni zbor staršev in seveda tudi otrok. Na tem zboru bodo izvolili poseben upravni odbor. S skupnimi močmi bodo otroci ob podpori upravnega odbora, v katerem bodo zastopani tudi oni sami, skrbeli za čistočo stezic, za urejenost manjših nasadov itd. V takem kolektivnem življenju bi lahko prirejali tudi razne športne in poznejše tudi dramske prireditve. Otroci bi seveda morali imeti tudi primeren prostor, kjer bi lahko igrali šah, se učili in zabavali, ob lepem sončnem vremenu pa bi lahko prirejali krajše iz-

lete v naravo. Vsekakor pa bo morala Stanovanjska skupnost najti človeka, ki mu bo skrb in delo z otroki poklic. Če se bo tovrstni način dela v naselju okrog Doma ZB pokazal kot uspešen, bodo s takimi akcijami nadaljevali tudi v drugih naseljih.

Zakaj se je Stanovanjska skupnost Škofja Loka odločila za takš-

Vsi so veseli — učenci in šolski upravitelj osnovne šole v Selcih Marjan Kne

no reševanje varstvenih problemov? Posebna anketa je namreč pokazala, da se več ljudi zavzema za to, da ne bi gradili nekega centralnega doma, temveč da bi organizirali vsaj tri centre. Zavedati se moramo, da za realizacijo teh načrtov ne bodo zadostovali samo napori Stanovanjske skupnosti. Nedvomno je uspešnost vsega tega odvisna tudi od podpore staršev, hišnih svetov in gospodarskih organizacij. Podjetja bodo morala z razumevanjem spremljati to akcijo in jo tudi podpreti, saj je to tudi del naporov za splošni dvig družbenega standarda. — P.

Glasba osvaja publiko

Te dni je skoraj vsak večer v škofjeloški Svobodi živahno in veselo. Starejši in tudi mlajši igralci dramske sekcije Svobode pripravljajo skupaj z godalnim orkestrom novo presenečenje za Ločane. S previdnostjo sem stopil v vežo škofjeloške Svobode (s previdnostjo zato, ker so tla takšna, da lahko nehote padeš) in posikal dolgoletnega vodjo godalnega in pihalnega orkestra tov. Iva Guliča. Prosil sem ga za kratek razgovor o delu svojega orkestra.

»Škofjeloški pihalni orkester, ki ga vodim že četrto leto,« je pričel tov. Gulič, »ima bogato tradicijo in je žel že lepe uspehe in pri-

SE O ZADREGI S HUDOURNIKOM

Pod naslovom »Zadrega s hudournikom«, je bil v sredo, 11. oktobra, objavljen v Glasu članek, ki obravnava nevspešnosti z občestnim jarkom na cesti Duplje-Naklo. Tokrat objavljamo nekatere prigovore, ki osvetljujejo primer tudi z druge strani.

»Ne drži,« tako pravi posestnik Peter Grašič, »da sem kanal zasul, kot pravi pisec omenjenega članka.« Prav tako ne drži, da voda, ki ob deževnih dneh priteče po kanalu, povzroča na drugi strani poplavo v kletnih prostorih nekaterih hiš ob cesti. In če bi bilo to res, potem je nesmiselno kopati jarek naprej, ker bi voda kljub temu zamakala kletne prostore nekaterih hiš. Menim pa, da voda ne more priti iz kanala na drugo stran ceste, zato ker se v jarku zadržuje le dan ali dva, pa tudi ilovnata tla in trdnost ceste tega ne dopuščata. Voda, ki doteka po jarku oziroma kanalu, pa ugodno namaka oziroma gnoji moj travnik, ki sem ga dal v najem za vrsto let žabniški ekonomiji. Prav bi bilo, da bi cesto, ki loči jarek na eni strani in nove hiše na drugi strani, dvignili in bi jo tako usposobili za avtobusni promet. — V. Rozman

znanja. — V orkestru je sedaj 26 rednih članov, ki so kljub veliki zaposlenosti še dokaj disciplinirani in hodijo redno k vajam. Lani smo dobili nove instrumente v vrednosti dveh milijonov dinarjev. Za to pomoč se moramo zahvaliti največ občinskega ljudskega odbora — samemu predsedniku in drugim manjšim podjetjem, ki so prispevala denarna sredstva.

Starost naših članov je precej raznolika; tako imamo v naših vrstah godbenike stare od 12 do 55 let. Nekaj godbenikov je, ki že 30 in več let sodelujejo v loškem pihalnem orkestru. Naš orkester sodeluje na vseh prireditvah v občini. Studiramo največ domače skladbe, nekaj seveda tudi tujih. Letos smo z orkestrom gostovali v Sovodnju in Gorenji vasi, kjer smo skupaj s tamburaši iz Godešiča priredili samostojen koncert.

»Kaj mislite v novi sezoni nastudirati?«

»Ker sem vodja tudi godalnega orkestra, smo začeli skupaj z igralci dramske sekcije vaditi in se pripravljati na Bučarjevo opereto »Studentje smo«. Upamo, da bomo drugi mesec opereto naštudirali v popolnoma lastni izvedbi in z domačimi igralci. V načrtu imamo tudi samostojno prireditev glasbenega večera, kjer bi sodelovali razen pihalnega orkestra tudi zabavni orkester. Sedajni zabavni orkester, ki ga vodi tovariš Tone Rupar, želimo z njegovim sodelovanjem povečati. Ugotavljamo, da je v Loki še vedno premalo glasbenega življenja. — Ljudje si želijo več glasbenih prireditev. Upamo, da bomo z našim programom vsaj delno zamašili vrzel v našem mestu.« — V. Rozman

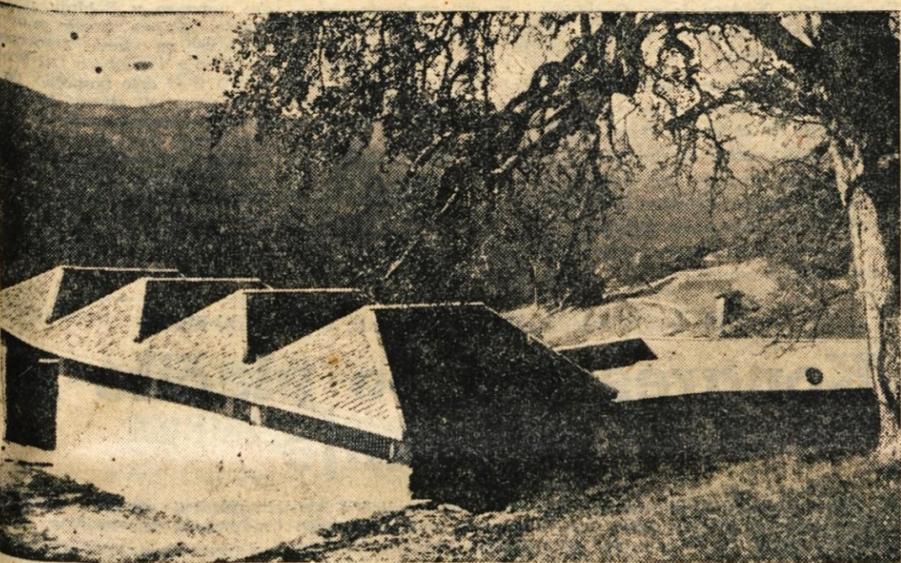
PRAZNOVALI SO DRUGO OBLETNICO OBSTOJA

Železniki (P.) — O podjetju Tehnica Železniki smo že pisali. Tokrat naj povemo le to, da je delovni kolektiv tega podjetja praznoval v soboto, 14. oktobra, drugo obletnico obstoja. V omenjenem obdobju je Tehnica izredno hitro napredovala, saj se danes pojavlja na tržišču s povsem novimi izdelki, ki smo jih morali do sedaj uvažati.

9 KM DOBRE CESTE

Mavčiče (R. C.) — Cesta III. reda Kranj — Mavčiče — Zbilje — Medvode je bila do nedavnega predmet številnih razprav. Zaradi naraščajočega prometa namreč ne ustreza prometnim zahtevam.

Pred meseci so začeli cesto preurejati v dolžini nekaj več kot 9 km. Doslej so 3 km že razširili, dober kilometer pa so jo dokončali. Cesta bo dobila dvojno asfaltno prevleko in se bo tako uvrstila med sodobne ceste. Razen tega bo velikega pomena za prebivalce, pa tudi za tujski promet, saj bo ves desni breg Save povezan z ostalim cestnim omrežjem. Nedvomno pa bo nova cesta ublažila naraščajoči promet na cesti I. reda Kranj — Ljubljana, saj so se je mnogi že sedaj raje posluževali kot glavne ceste. Vožnja po cesti, ki vodi mimo Zbiljskega jezera in lepih krajev, je zelo privlačna.

Novo pokopališče v Dražgošah

STIRIDESET LET ODRSKEGA DELA

Strma in dolga je bila pot, ki ji jo je vprežen v Talijin voz v 40 letih prehodil kranjski igralec Nace Reš. Skoraj ga ne bi predstavljaj, se je doberšen del njegovega življenja tesno povezan z

resnejše srečanje z gledališčem je postalo zame »usodno«. Poslej odra nisem več zapustil. Priklonil me je nase z nedoumljivo silo. Kmalu za tem sem večkrat priskočil na pomoč kranjskim aka-

tin v drami Na dnu, sta mi ostala v globokem spominu.«

»Sodelovali ste tudi pri ljubljanskem Ad hoc teatru. Kako je prišlo do tega sodelovanja?«

»Menda sem zelo ustrezal režiserskemu konceptu Igre o ljubezni in naključju in režiserka Draga Ahadžičeva me je povabila k sodelovanju.«

»Kako ste uspeli?«

»Pravijo, da sem uspel; upam pa, da s svojo igro nisem kvaril homogenosti ostalega ansambla. Pa še to: kar pomnim, še nisem imel tolikšne trme kot tistikrat pred premiero v Ljubljani. Saj razumete — amater med poklicnimi igralci, neposreden stik s publiko v okroglem gledališču brez kulisa... To povsem novo okolje, ki ga nisem bil vajen, mi je se-

veda vcepilo zvrhano mero manjvrednostnih občutij. No, ko sem stopil pod žaromete, se mi je odprlo... Šlo je brez spodsrljajev. K sodelovanju so me povabili tudi v letošnji sezoni.«

»In še zadnje vprašanje. Kdaj boste dali slovo odskrnim deskam?«

»Dokler bom lahko zvesel in pošteno služil Taliji, dotlej bom vztrajal v njeni družbi. Upam, da mi bo zdravje dobro služilo. Čutim pa, da me oder poživilja, čutim se mladega. (Razveljavlja ugotovitev, saj ima jubilej 61 let!)

Ob štiridesetletnici želimo, da bi požrtvovalni igralec vztrajal v gledališkem svetu še mnogo let in da bi proslavil čez deset let pol stoletja njegovega dela.

— S. Skufca

Kranjski GLAS

gledališkem življenjem v Kranju. Prav te dni — v petek — slavi 40-letnico gledališkega dela. V presnemovem gledališču se bo občinstvu predstavil v vlogi Kantorja v Cankarjevem Kralju na Betajnovi.

»Prvičkrat sem stopil na oder Prosvetnega doma v Kranju 1916. leta. Igrali smo Rešitelja. To prvo

Namesto mlake zelena površina

VOGLJE — (R. Č.) — Vaška mlaka, sredi vasi Voglje pri Kranju, ki je bila desetletja leglo mrčosa in žab, čedalje bolj spreminja nekdanje lice. Oddelek za gradbene in komunalne zadeve ObLO Kranj s pomočjo vaščanov že nekaj časa izsušuje mlako. Najzamudnejša dela so opravljena. Mlaka je že skoraj v celoti zasušena, sedaj bo treba še splanirati zemljo in urediti kanalizacijo, po kateri se bo voda iz mlake odtekala na bližnje polje. Namesto nekdanje mlakuže bodo vaščani dobili zeleno površino, ki jo bodo uredili v vaški park. Vas bo pridobila na lepšem izgledu, razen tega pa bodo imeli še primeren prostor za razne prireditve, saj tik ob mlaki stoji gasilski dom, ob katerem so bile desletje vse pomembnejše prireditve. Izsuševanje in urejevanje objekta bo dokončano še letos. Dela bodo v celoti stala 4 milijone dinarjev.

demikom, ki so se pogosto lotevali raznih iger. Takoj po končani prvi svetovni vojni pa sem se vključil v gledališki oder Narodne čitalnice. Spominjam se, da smo delali v sila skromnih razmerah. Bolje je bilo, ko smo se preselili na oder v Narodni dom. Za otvoritveno predstavo smo pripravili Vošnjakovo Lepo Vido. Delo sem tudi zrežiral; kasneje sem se lotil še osmih režij. Pri čitalnici sem ostal do druge svetovne vojne. Ko je okupator zasedel naše kraje, smo se razšli. Do osvoboditve smo trdovalno molčali, maja 1945. leta pa smo se s podvojenimi silami lotili dela. Tudi pozneje, ko je amatersko gledališče preraslo v poklicno gledališče, se nisem umaknil z odra. Temu sem ostal zvest tudi potem, ko so poklicno gledališče v Kranju uknili...«

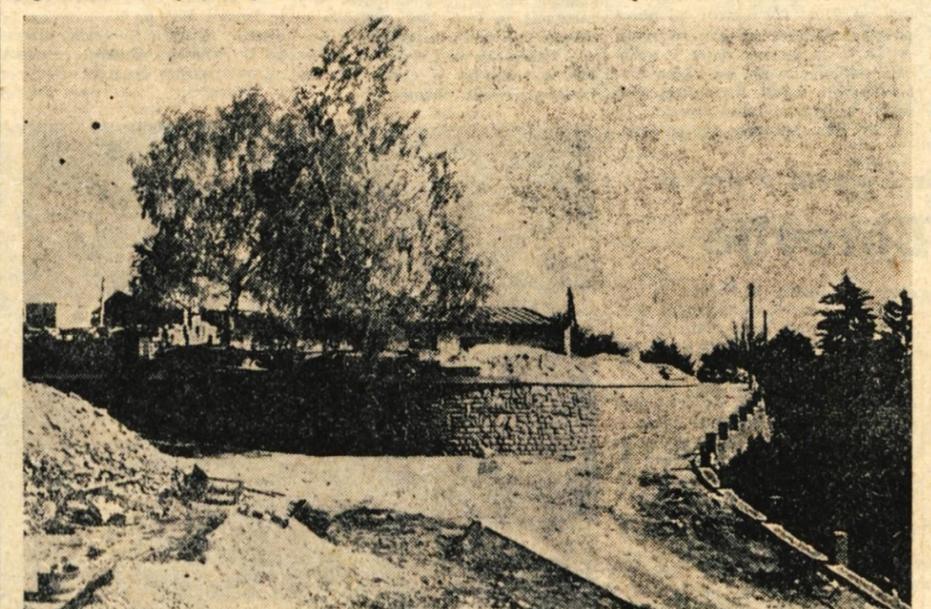
Štirideset let v nekaj suboparnih stavih, kot bi jih zabeležil površen kronist. Kako rad bi napisal še sto in sto drobnih in manj drobnih, a nepozabnih doživetij. In mnogo tega mi je tovariš Reš povedal pri tistem kramljanju.

»Povejte mi še kaj o svojem repertoarju in o številu nastopov.«

Zgovorni sobesednik je brž zračunal: »Za seboj imam okrog 140 premier in več kot 800 nastopov. Kar pomnim, so mi odmerjali karakterne vloge. Ta vrst poustvarjanja se je prilagala mojemu znanju. Zato so karakterne vloge tudi glavna poteza mojega repertoarja.«

»Katero vlogo so vam še posebno ostale v spominu?«

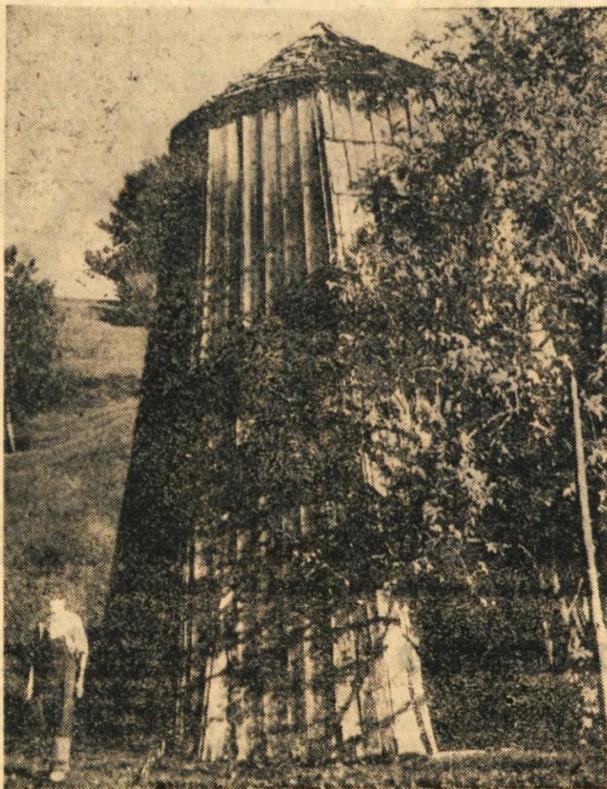
»Morda vloga ravnateljca v drami Red, v npravnosti pa vloga maršala v Beli bolezn. Tudi Zola v Kranjskih komedijantih in Sa-

Pred leti je Planinski društvo iz Kranja pričelo graditi na Smarjni gori Planinski dom. Na vsem lepem — sedem let bo tega — pa se je nenadoma ustavilo. Gradnja

je vse do letos stala. Zdaj pa kaže, da bodo končno dom le spravili »pod streho«. Menijo, da ga bodo izročili namenu za občinski praznik prihodnje leto. Z dograditvijo

bo ta reprezentančni objekt dobro služil turističnim namenom, saj bo precej okrepil obstoječe prenočitvene in gostinske zmogljivosti na področju kranjske občine

Koprivnik nad Bohinjem (M. S.) — Na Koprivniku stoji zelo redka znamenitost in sicer mlin na veter, ki ga na Gorenjskem nikjer drugje ne moremo videti. Pred dobrimi 60 leti ga je naredil domačin Lovrenc Štantar, ki je take mline videl, ko se je vojskoval v Galiciji. Lastnik mlina ni imel nobenih žel, vendar je imel kar tri obrti, naredil je pa menda prav vse, kar je kdo potreboval. Mlin je najprej stal sredi vasi, skozi katero ponoči vleče močan veter — nočnik, zato so v mlino več let redno mlieli žito. Pozneje so ga prenesli v dolinico ob robu vasi, kjer pa veter ni bil dovolj močan, zato ga je lastnik preuredil tako, da ga je poganjal hudournik, ki je tekel ob njem. Vendar je bila na žalost njegova struga večkrat suha kot mokra. Sedanji lastnik mlina Andrej Jelkar je v mlino montiral elektromotor in mu tako nadvse dobro služi.

Foto: F. Perdan

Prvi poskus - in uspeh

IVAN VALJAVEC IN IGNAC PIRJEVEC PRIPOVEDUJETA KAKO JE NASTAL FILM O TRŽIČU — 100 KM POHOD — OB PREMIERI JE BIL CANKARJEV DOM NABITO POLN — ČE BODO SREDSTVA, TA FILM NE BO OSTAL OSAMLJEN

V soboto zvečer, 14. oktobra, je bila v Cankarjevem domu v Trzinu premiera filma, za katero je bilo med domačini tolikšno zanimanje, da je zmanjkalo celo stojišče. Vendar pa je tolikšno zanimanje razumljivo: v filmu so glavne vloge odigrali Tržičani, statisti so bili tudi Tržičani — med obojimi so le nekatere izjeme, ki jih bodo imeli Tržičani vedno za svoje —, film so posneli in tehnično opremili Tržičani (glavni snemalec Ignac Pirjavec, njegov pomočnik Ivan Novak, tehnična oprema Franc Sarabon in Edo Petek, besedilo prof. Edo Roblek, glasbeni vložki Oton Zazvonil in bralec besedila Kori Smole) in končno — tudi gledalci so bili Tržičani.

Že naslov filma pove, kakšna je njegova vsebina, saj so minili komaj dobri trije meseci od osrednje proslave ob 20-letnici vstaje, za Gorenjsko, ki je bila na Poljanah, kamor so prišle partizanske enote po 100 km pohodu po partizanskih poteh. Med temi enotami je bil tudi Kokrški odred, ki se je zbral v Trzinu in od tam nadaljeval pot. Organizacijo tega pohoda je takrat prevzel Obo ZROP, ki je zagotovil tudi vse pogoje za realizacijo tega filma. Predsednika Obo ZROP Ivana Valjavca smo zato vprašali, kje se je rodila ideja o tem filmu.

«Že na številnih sejah pred pohodom smo razpravljali, kako bi ta dogodek najbolje ohranili mladim ljudem. Razumljivo je, da smo se oprizeli zamisli o filmu. Sredstva smo si zagotovili s prodajo posebnih kuvert s spominskimi pečatom s proslave na Poljanah, v BPT pa smo že imeli snemalno kamero za 16 mm film. Kamera je vse do tedaj ležala neuporabna, ker tudi nikogar nismo imeli, ki bi znal z njo delati. V razgovoru z direktorjem VIBA filma iz Ljubljane pa smo uspeli in poslali k njim po strokovno znanje tekstilnega tehnika iz BPT Ignaca Pirjevca. Spravil je snemanje filmske ekipe VIBA filma na Jesenicah, čez tri dni pa se je moral sam lotiti dela.»

«Film ima pravzaprav dva dela,» nam je pojasnil tovariš Va-

ljavec. «V I. delu prikazuje 100 km pohod Kokrškega odreda na Poljane, v II. delu pa pohod Kokrškega odreda k spomeniku pod Storišč ob letošnjem občinskem prazniku (5. avgusta).»

Kako je nastal film, pa smo se pogovorili s snemalcem Ignacem Pirjevcem. «Čeprav sva se dela s tovarišem Novakom lotila z vsem veseljem, sva imela med delom precej proglavice, ne, da bi pri tem upoštevali najino skromno filmsko znanje. Zaradi skromnih sredstev sva imela za film na razpolago pred pohodom le 7x30 m filma. Izdelala sva si načrt, koliko metrov ga lahko od enega do drugega kraja porabiva. Toda že do Gozda so nama predvidene tri rolice po 30 metrov pošle. Kaj sedaj? K sreči je vsem godilo brnenje male kamere in za film je kmalu kanilo še nekaj denarja. Takoj sem se odpravil v Ljubljano in kupil še 8x30 m filma (60 metrov ga nisva posnela). Komaj pa sem se vrnil, mi je Novak potožil, da se je ustavila kamera in da se njena kolesa nočejo vrteti. Se enkrat sem šel v Ljubljano iskat pomoči. In ko je bila kamera popravljena,

Zene na mopedih niso rešitev

Bohinjska Bistrica (M. S.) — Kadar govorimo o pomanjkanju delovnih mest za ženske, se navadno spomnimo na Jesenice. Jeseniški problem zaposlovanja žena se že nekaj let redno pojavlja na različnih sestankih in posvetovanjih v občinskem pa tudi okrajnem merilu. Skoraj popolnoma skrit pa je ob tem postal problem zaposlovanja žena v bohinjskem kotu. Res je mogoče tu manj žena, ki bi se želele tu zaposliti, obenem pa je verjetno še manj možnosti za redno zaposlitev kot na Jesenicah samih. Zato si oglejmo ta problem nekoliko pobliže.

Po moški delovni sili je v bohinjskem kotu veliko povpraševanje, tako da je za slehernega, ki se želi zaposliti, hitro mogoče najti ustrezno delovno mesto. Vse težave pri zaposlovanju žena pa se začno pri tem, ker je veliko delovnih mest, ki so na razpolago ženam, sezonskega značaja. Tu mislimo predvsem na majerice in na fiste žene, ki se v poletni sezoni zaposlijo v bohinjskih gostinskih obratih. Vse te imajo

službo le v poletnih mesecih, ko zaslužijo za nekaj oblake in najnujnejših potrebščin, doberšen del leta pa preživotarijo doma.

Razen teh žena je v Bohinju veliko takih, ki so zaposlene na neprimernih delovnih mestih, ki ogrožajo njihovo zdravje. Kot poseben primer bi kazalo tu omeniti, da se veliko število mladih

vedelji ekonomske enote, se delavci po posameznih enotah zelo branijo zaposlovati novo delovno mesto in je zato tudi ta vir usahnil.

Vse to govori v prid temu, da bi tudi v Bohinju potrebno misliti na ureditev obrata, v katerem bi se lahko zaposlilo večje število žena. Dobro bi bilo, če bi se na ta predel spomnile tudi

Radovljiska KOMUNA

delavk vozi na delo v gozdove ali na žago z mopedi, in to ob vsakem vremenu; temu bodo nujno sledila razna obolenja. Tudi tega ni podcenjevati, saj nam je vsem jasno, kakšne vsestranske izgube prinašajo bolezni.

Kljub temu so se morali na posredovalnici za delo v Bohinjski Bistrici velikokrat obračati na LIP Bled, ki je bil dolgo odjemalec ženske delovne sile. Toda odkar so v tej gospodarski organizaciji

gorenjske tovarne, ki predvidevajo gradnjo svojih obratov izven svojega kraja.

Skrb za pionirska glasila

Bled (J. B.) — Na zadnji seji pionirskega starešinskega sveta na Bledu so med drugim govorili o mladinskem tisku in o pionirskih glasilih. Menili so, da naj bi nadaljevali z izdajanjem Belega lokvanja in drugih glasil, obenem pa tudi s pisanjem kronik iz NOB. V preteklem obdobju letošnjega leta so pionirji v okviru Pionirskih iger že zbrali veliko zapiskov o dogodkih iz narodnoosvobodilne borbe.

Priprave na skupščino

Radovljica (C. R.) — Pretekli petek je bila v Radovljici seja radovljiske podružnice IO Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Na seji so govorili o dolgovih osebnih zavarovancev, o skladu, ki je namenjen letovanju otrok, o delu za zdravstveno zavarovanje in o sklicanju podružniške skupščine.

Skupščina podružnice Radovljica bo na Bledu 28. oktobra. Udeleženci skupščine bodo tedaj razpravljali o pravilniku in dolžnostih zavarovancev, o sklepanju pogodb z zdravstvenimi domovi, o poročilu zborov zavarovancev in odgovorih zdravstvenih domov, o spremembah povračila potnih

stroškov zavarovancem in poročilo o letovanju otrok. Razen rednih članov bodo na skupščino povabili tudi zastopnike večjih gospodarskih organizacij z radovljiskega območja.

Odkritje spominske plošče

Cešnjica v Bohinju (F. S.) — V Cešnjici so pred kratkim odkrili spominsko ploščo padlim in umrlim gasilcem. Vzidana je na Gasilskem domu. Obenem so razvili novi gasilski prapor.

V vasi bi radi postavili tudi spomenik padlim borec. Krajevna organizacija ZB je izvedla dve nabitralni akciji, vendar so zbrali le okoli 30 tisoč dinarjev, kar seveda ne zadostuje za postavitev spomenika. Kljub temu svoje namere niso opustili in bodo z zbiranjem denarja nadaljevali.

Izobraževanje odraslih v Bohinju

V Bohinjski Bistrici je tudi letos večerna ekonomska šola. Na pobudo Delavske univerze iz Bohinja je bila ustanovljena lanske jeseni. V letošnjem letu so program razširili za dva predmeta.

Večerno ekonomska šola sedaj obiskuje 14 slušateljev; prijavilo se jih je znatno več, vendar jih je skoraj tretjina odstopila. Zato je bilo v zadnjem času večkrat slišati, da bodo šolo ukinili in se bodo morali slušatelji voziti na predavanja na Bled. Ker bi to zelo otežkočalo šolanje ali ga celo onemogočilo, sta kljub vsemu zmagnali vztrajnost in volja in zato so se pred kratkim lahko pričela redna predavanja. Zaradi majhnega števila slušateljev so se stro-

Začetek je dober

Novi svet Svobod in prosvetnih društev radovljiske občine je začel z delom. Svoje sedež ima začel v Lescah, v prostorih tamkajšnje Svobode. Prve seje sekretariata so se udeležili tudi predsedniki šestih komisij, ki so bile izvoljene za posamezne dejavnosti.

Na zadnji seji so sprejeli delovni načrt, obenem pa tudi priporočilo vsem društvom v občini, da naj še do konca oktobra izvedejo občne zборе in sprejmejo delovne načrte. Posebno odgovorne naloge bodo imele komisije ali sekcije. Njihov glavni namen bo pomagati društvom pri njihovem delu. Občinski svet bo po potrebi pripravil seminarje za posamezne vrste dejavnosti. Prvi tak seminar bo namenjen delu v klubih in vzgoji režiserjev, saj je dramsko in klubsko delo v radovljiski občini najbolj razširjeno.

Tudi glasba in likovna ustvarjalnost nudita velike možnosti za delo v društvih, zato je svet Svobod in prosvetnih društev na svoji prvi seji načelno določil smer dela, za vsebino in obseg delavstva se bodo odločila društva sama.

J. B.

Ob letnih mladinskih konferencah v jeseniški občini

Kongres naj bo plačilo in priznanje

Ta mesec so po vseh osnovnih mladinskih organizacijah v jeseniški občini na sporedu redne letne mladinske konference. Računajo, da bodo vse končane do 10. novembra, medtem ko bosta konferenci v Zeleni in na Jeseniški gimnaziji 19. novembra. Občinsko mladinsko konferenco bodo pripravili okoli 10. decembra.

Doslej je bilo v občini že sedem mladinskih konferenc in so jih obiskali tudi člani Občinskega komiteja LM na Jesenicah. — V Zgornjesavski dolini je bila zelo dobra konferenca v Podkorenju, saj je bila res plod dela v pretekli sezoni. Mladina iz Podkorena je organizirala več kot 12 debatnih sestankov, nastudirala je nekaj dramskih del, organizirala je prostovoljno delo pri raznih ko-

munalnih objektih in podobno. — Zelo uspele konference so bile tudi konference na osemletki Prežihovega Voranca in na osemletkah na Koroški Beli in na Hrušici. Na Hrušici so mladi zelo kritično ocenili delo dosedanjega odbora mladinske organizacije, ker je bil ta skupaj s predsednikom vred nedelaven. Zato so se novo izvoljeni odbor in ostala mladina obvezali, da bodo napeli vse sile pri uresničevanju programa in pri tekmovanju pred VII. kongresom LMS.

Ob tej priložnosti je predsednik občinskega komiteja LMS na Jesenicah tov. Janez Čuden povedal še tole: «Letošnje leto je za jeseniško mladino pomenilo leto velikih uspehov na vseh področjih. Prireditve, ki jih je organizirala s tem vsa mladina Gorenjske, so izrednega pomena in VII. kongres LMS, ki bo v začetku prihodnjega leta v Kranju, naj bo plačilo

in priznanje za tako obširno vsestransko delo mladine. Letos smo v jeseniški komuni organizirali mladinsko politično šolo, ki jo je obiskovalo 24 slušateljev, ustanovili smo občinski center klubov OZN, ki združuje kar 12 klubov, šole za življenje in še vrsto drugih sekcij s področja ideološkega dela.

V okviru prireditve in proslave jubilejnemu letu, ko proslavljamo 20. obletnico ljudske revolucije, naj omenim X. jubilejni mladinski festival, kjer je domala delovala vsa mladina z jeseniške občine.

Pri raznih občasnih mladinskih delovnih akcijah po vseh krajih jeseniške komunne je sodelovalo okoli 400 mladih, ki so opravili skupaj okoli 3000 prostovoljnih ur. Najmarljivejši so bili prav gotovo na Plavžu, na Javorniku in na Hrušici. Ob tem pa so mladinke in mladinci sodelovali tudi na zvezni mladinski delovni akciji, in sicer v XVI. gorenjski MDA «Jožeta Gregorčiča». Briga MDA je dobila za opravljeno delo lepa priznanja — bila je udarna pohvaljena, posebno pohvaljena prejela pa je tudi trak revolucije.

— M. Zivkovič

O pravilih otroškega vrta

JESENICE (M. Z.) — Na zadnji seji Stanovanjske skupnosti »Svoboda« so govorili o novih pravilih otroškega vrta in o resoluciji o ustanovitvi ustanov, ki jo je izdala Ljudska skupščina LRS. Med drugim so tudi sklenili, da bo posebna komisija v zimskih mesecih pregledala teren na področju te stanovanjske skupnosti, kje bi bilo mož zgraditi nova otroška igrišča.

Govorili so o delu v sekcijah

HRUSICA (M. Z.) — Na zadnji seji DPD »Svoboda« na Hrušici so obravnavali delo v sekcijah. Ugotovili so, da so sekcije uspešno delale, kasneje pa je njihovo delo začelo pesčiti. Zaradi tega bodo v najkrajšem času sicer na vodstva sekcij in se bodo na sestanku temeljito pogovorili o njihovem delu. Občni zbor Svobode pa računajo da bo v novembru

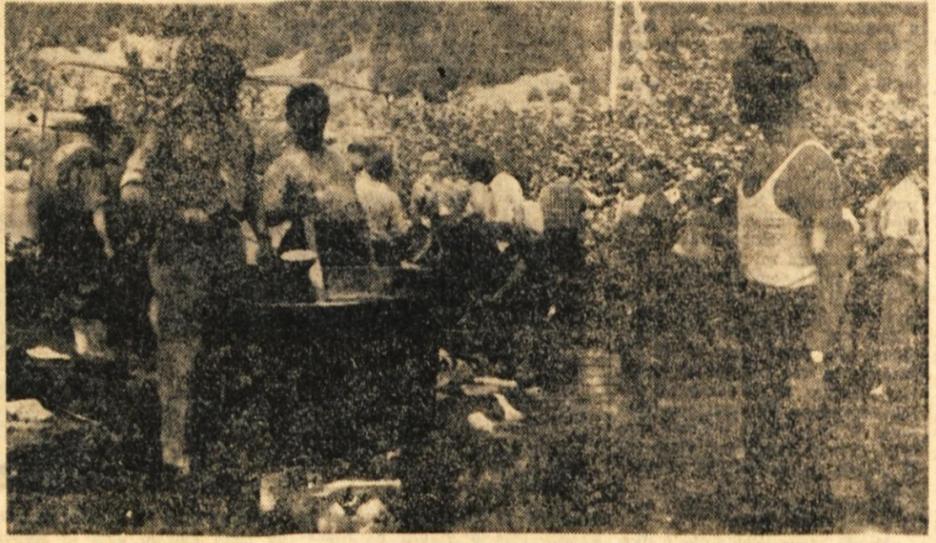
Tržiški VESTNIK

filma prispevale 100.000 dinarjev. V razgovoru s tovarišem Valjavcem in Pirjevcem pa smo zvedeli, da se bo njihova organizacija še lotila snemanja podobnih stvari, seveda če bo imela za to zagotovljena vsaj minimalna sredstva.

B. Fajon

Seja ObLO Tržič

TRŽIČ (B. F.) — V petek bosta zasedala oba zbora ObLO Tržič. Medtem ko bosta na ločenih sejah razpravljala o nekaterih manj pomembnih vprašanjih, so za skupno sejo na dnevnem redu tri pomembnejše točke, in sicer: zaključni račun gospodarskih organizacij za leto 1960, poročilo o obsegu nižinskih pašnikov v Lomu, Palovičah in Lešah ter poročilo in razprava o gostinstvu na območju tržiške občine.

Ena izmed slik v filmu »100 km pohod«. »Sanitejec« Kokrškega odreda preizkuša, če je kosilo okusno in če bo imelo dovolj kalorij, da bo odred sposoben še za naslednje naloge. Izkazalo se je, da so kuharji dobro opravili svoj posel

Sodelovanje z našimi sosedi v praksi Križe - Borovlje

Vodstvo TVD Partizana v Križah pri Trzinu je pripravilo v sodelovanju s športnim društvom v Borovljah na Koroškem vse potrebno za medsebojno športno srečanje, ki bo prihodnje nedeljo, 22. oktobra v Borovljah. Skupno bo v Borovljah nastopilo nad 30 naših. Sahisti se bodo pomerili na desetih deskah s tekmeči iz znane puškarne v Borovljah. Hkrati bo tudi srečanje v namiznem te-

nisu med igralci iz Križev in kolektiva železarne iz Borovelj. Popoldne pa bodo naši gostje priredili samostojni nastop v vajah na orodju in parterju. Za to imajo tudi pogoje, saj se je njihova ženska vrsta uvrstila na prvo mesto ob letošnjih okrajnih igrah.

Ze same priprave za to gostovanje onstran meje so v Križah in okolici vzbudile veliko zanimanje za življenje v Borovljah. Nekoč je bilo med Trzinom in Borovljami precej sodelovanja in tudi danes je mnogo ljudi, ki imajo tam svoje, znance itd. Zato je obojestranska želja, da bi take stike obdržali kot redno obliko sodelovanja med prebivalci z obeh strani Ljubelja oziroma meje. V tem okviru so v Borovljah že tudi obljubili, da bodo prišli v Križe prihodnje leto s podobnim športnim programom. — K. M.

Razgovor o pravilnikih

Tržič (B. F.) — Jutri bo tu razgovor sekretarjev osnovnih organizacij ZK, predsednikov sindikalnih podružnic in delavskih svetov ter direktorjev gospodarskih organizacij o izdelavi predlogov pravilnikov o delitvi ČD in OD.

mali oglasi

SVEŽI PIŠCNCI NA ZALOGI VSAK DAN V TRGOVINI DELIKATE-SA KRANJ

Kupim nov ali dobro ohranjen elektromotor 5 KM. Prodajam dobro ohranjen moped Colibri za 60 tisoč din. Naslov v oglasnem oddelku 4129

prodajam

Prodajam dve traverzi, dolžine 510 cm, višine 25 cm in vzdoljiv štedilnik desni. Kotnik, Moste 57, Zirovnica 4117

Prodajam kravo, 8 mesecev brejo, ki bo tretjič teletila. Naslov v oglasnem oddelku 4118

Prodajam 25 mm smrekove deske. Ogled dopoldne 4119

Prodajam emajliran štedilnik. Bičkova 9, Kranj 4120

Prodajam kravo s teletom ali brez. Sr. vas 13, Janjo Kristanc 4120

Prodajam avto Citroen - Spaček. Huje 10 4122

Prodajam vodno črpalko 4. Naslov v oglasnem oddelku 4123

6 tednov stare prašičke prodajam. Praprotna polica 25, Cerklje 4142

Smrekove deske - prvovrstne - suhe prodajam. Naslov v oglasnem oddelku 4125

Samsko pohištvo s Ravčem ugodno prodajam. Plačljivo tudi s čekom. Remžgar, Kidričeva 31, Kranj 4138

kupim

Kupim pečko v dobrem stanju. Jamnik, Podreča 27 4126

Kupim hišo v bližini Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 4127

Kupim 2 dromeljina za gumi voz. Kokrica 34 4128

Zaposlimo

Električarja - stalno za celotno podjetje **Čuvaja** - honorarno za obrat Stražišče. - Lahko je upokojenec. **KRANJSKE OPEKARNE KRANJ**

Na podlagi sklepa upravnega odbora z dne 4. oktobra se razpisuje prosto delovno mesto

obratnega knjigovodje

Nastop službe takoj ali s 1. decembrom.

Pogoji: Srednja ekonomska šola z dveletno praksi na razpisnem mestu ali v računovodstvu.

Osebnih prejemki po pravilniku o osebnih dohodkih ali po dogovoru.

TOVARNA LEPENKE TRŽIČ

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage žene, mame, stare mame, prababice, sestre, tete in svakinje **AMALIJE PEČNIK roj. Koban** se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetja in nam pomagali v teh težkih dnevih. Posebna zahvala ge. Eli Vertovšek za njeno pomoč, vsem sosedom in kolektivno »Gorenjski tisk«.

Vsem še enkrat najlepša hvala!

Zalujoči: mož, sin z družino in ostalo sorodstvo

Hans Werner Richter

PORAŽENI

»Mnogi verjamejo vanj, mnogi pa ga sovražijo. Vera in sovraštvo sta v ravnotežju.«

»In vi ga sovražite?«

Guehler je ošinil tolmacha s pogledom in se zazrl v blatne konice svojih čevljev.

»Da,« je dejal.

Tolmač je spet vstal in stopil k oknu. Gledal je ven, na dvorišče.

»Tu spodaj sedijo vaši tovariši,« je dejal. »Sedaj so ujetniki. O čem premišlujete?«

O tem, kar jih trenutno najbolj zanima. Najbrž mislijo na to, da so lačni in kdaj bodo dobili kaj za pod zob.

»Z vami se ukvarjam dlje, kot je v navadi.«

Guehler ni ničesar dejal. Ogledoval si je svoje umazane roke in premišljeval:

»Ko bi bilo vsaj v navadi, da bi se v ujetništvu lahko umili.«

Tolmač je spet odšel k svoji mizi. Odpri je predal in vzel iz njega zemljevid. Razgrnil ga je po mizi:

»Mi lahko poveste, kje so bili vaši položaji?«

»Ne,« je dejal Guehler.

»Zakaj ne?«

»Nisem topniški častnik.«

»Saj ste vendar nasprotnik nacistov?«

»Tam zgoraj niso nacisti, temveč moji tovariši.«

»Prispevali bi, da bi bila vojna prej končana.«

»Ne,« je počasi dejal Guehler in obenem vstal. »Vojna ima svoje lastne zakone. Vsaka postojanka, ki bi vam jo pokazal, bi pomenila trestset do štiri-

35 set zadetkov v polno za moje tovariše, ki imajo za zdaj še možnost, da si rešijo glave.«

Tolmač je zvil zemljevid in ga spravil v mizni predal.

»Ne morem vas prisiliti,« je dejal.

»Hvala bogu,« je odvrnil Guehler. »Saj nisto načel.«

»Opustite takšne izjave.«

Guehler je skomignil z ramenj.

»Ne razumem vas,« je spet začel tolmach, »če ste proti Hitlerju, bi se morali boriti na naši strani proti Nemčiji.«

Guehler je vzel cigareto.

Tolmač se je sklonil čez mizo in mu prižgal. Guehler je gledal naravnost v obraz. Potem je počasi dejal:

»Socialist sem in Nemec. Zame obstaja le ena možnost. Svojo idejo moram uveljaviti v lastni domovini, in ne proti svoji deželi. Ne za tuje interese.«

Tolmač je stopil krog mize. Potem se je obrnil in dejal:

»Ostra sodba.«

»To ni sodba, to je politično stališče.«

»Jaz sem Avstrijec. Ko so prišli nacisti, sem odšel.«

»Izbire niste imeli.«

»Da, druge izbire ni bilo.«

Stopil je k pisalni mizi in listal po papirjih. Potem je vzel Guehlerjevo vojaško knjižico in pogledal vanjo.

»Bili ste politično aktivni?«

»Da.«

»In pozneje, ko ste se vrnili iz Pariza?«

»Vedno, dokler je bilo mogoče.«

»In gestapo?«

»Me ni odkril, razen enkrat, tik preden so me vpoklicali k vojakom.«

»V strankinih organizacijah niste bili?«

»Ne.«

»In nikdar niste pomislili, da bi odšli iz domovine?«

»V politiki ni mrtve straže.«

»Kako menite?«

»Mislim, da človek v politiki ne sme ničesar toliko časa izpustiti, dokler mu tega ne izbljejo iz rok.«

»Toda vam so izbili iz rok vse.«

»Vse je bilo prepovedano, toda prepričanje je mogoče ohraniti in v Nemčiji jih je mnogo, ki ga delijo s menoj.«

Tolmač je spet vzel vojaško knjižico in listal. Potem si je prižgal cigareto in dejal:

»Danes imate rojstni dan?«

»Da.«

»Čestitam. Projeli ste lepo darilo - ujetništvo.«

»Lahko bi bilo še huje. - Lepo imejte ste izbruhali na te vrhove.«

»Mi si kaj takega lahko privoščimo.«

»Vem.«

»In delovanje, kako je delovalo tam zgoraj?«

»Malo izgub.«

»In moralno delovanje?«

»Zelo močno.«

Tolmač je zbral listine in jih spravil v veliko kuverto.

»Vaši papirji,« je dejal.

»Hvala vam. Zame je bilo zelo zanimivo.«

Guehler se je rokaval in odšel proti vratom.

»Nočem, da bi mi bilo bolje, kakor drugim,« je počasi in s poudarkom dejal Guehler.

»Pri nas vam bo dobro,« je dejal tolmach.

Nenadoma mu je postalo vroče in neprijetno.

»V Ameriki je mnogo možnosti,« je dejal tolmach. Neodrejeno se je smehljaj.

Guehler je zaprl vrata za seboj. Počasi je stopal po stopnicah. Noge je imel utrujene in težke.

Nasproti mu je prišel Grundmann.

»Tako bled si,« je dejal.

»Ne vem,« je odgovoril Guehler, »nekaj morava popiti. Z menoj je konec.«

»Pridi, na dvorišče so ameriški vojaki, dali nama bodo hrano.«

Vojaki so jih odvedli v skedenj, prekrit s slamo. Vsakdo je dobil mesno konzervo, kavo, čokolado in cigarete. Guehler se je vrgel na slamo.

»Maček bi zaspal.«

»Kar da,« je dejal Grundmann.

Legla sta drug k drugemu, kajti v skedenj je pihal hladen nočni veter. Čez nekaj časa je dejal Grundmann:

»Premišljeval sem o tem. Prav imaš. Prenehati bi morali s tem sranjem.«

»Pa Hitler?« je vprašal Guehler.

»Izprazni naj prostor za drugega.«

»Hvala bogu, da si doumel.«

»Da, Ni bilo enostavno.«

Skrozi skedenj so prišli ameriški vojaki in posvetili v vsakogar z žepno svetilko.

»Nenehno nas preštevajo,« je dejal Grundmann.

»V ujetništvu je to potrebno,« je dejal Guehler. Ponosi so jih spet prebudili. Nekdo je sedel poleg Guehlerja in ga tresel.

»Kaj je?«

»Vstani, Guehler! Ze ves čas te iščemo.«

»Človek, Bejjerke!« je zavpil Guehler in vstal. V skedenju je bilo temno, toda kljub temu je občutil Bejjerkeja zraven sebe.

»Od kod si prišel?«

»Luknje nisem mogel najti. Zašel sem. In potem so me ujele.«

»Hvala bogu,« je dejal Guehler.

»In vsi drugi so tudi tukaj,« je dejal Bejjerke.

»Kdo?«

»Vsi, Buschmann, Konz in ostali.«

»Ne pripoveduj neumnosti!« je dejal Guehler in planil.

»Da, da. Po tej posrani baraki sem lezel od mōža do mōža, da bi te našel.«

Ujetniki so ležali v temi drug poleg drugega in drug vrh drugega, kakor temne grude zemlje. Grundmann se je zaspalo pretegnul.

»Kaj je, Guehler? Vstani! Vsi so tukaj, Buschmann, Konz, Bejjerke.«

kino

SPREMEMBA SPOREDA KRANJ

18. oktobra - sredo
»Center« ameriški film ČRNA ORHIDEJA ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« grški film NIKOLI V NEDELJO, matineja ob 10. uri, premiera italijanskega filma HERKULES IN LIDIJSKA KRALJICA ob 16., 18. in 20. uri

19. oktobra - četrtek
»Center« nemški barvni film ESNAPURSKI TIGER ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« grški film NIKOLI V NEDELJO, matineja ob 10. uri, italijanski barvni film HERKULES IN LIDIJSKA KRALJICA ob 16., 18. in 20. uri

20. oktobra - petek
»Center« nemški barvni film ESNAPURSKI TIGER ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« ameriški barvni film ČRNA ORHIDEJA, matineja ob 10. uri italijanski barvni film HERKULES IN LIDIJSKA KRALJICA ob 16., 18. in 20. uri

objave

OBJAVA KVALITETNO POPRAVLJANJE GLASBIL

»Stanovajska skupnost« Mengeš je odprla servis za popravilo glasbil. Popravlja vse vrste strunskih instrumentov, harmonike: klavirske, kromatične in diatonične. Klavirje, pianino in harmoniko je popravilja in uglašuje na domu. Opravlja vsa servisna popravila harmonik, ki so v garancijski dobi tovarne »Melodija« Mengeš.

Vsa popravila izvršujejo strokovnjaki, ki nam jih je odstopila tovarna »Melodija« Mengeš, zato so kvalitetno izvršena.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

Naročila sprejemamo vsak dan od 8.-12. ure in v torek, sredo in četrtek od 15.-17. ure, v Mengešu - Kidričeva 30.

Se priporoča stanovajska skupnost Mengeš - servis za popravilo glasbil.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Kako smo videli nedeljsko nogometno tekmo

SEST JIH NI BILO PREVEČ

Končno je moštvo Triglava v šestem kolu jesenskega dela slovenske osonke lige zaigralo tako, kot vsekoli želijo »navijači«, to se pravi odločno in »brez usmiljenja« v obrambi. Kot na dlani je danes vidna prednost takega skušanja igranja v primerjavi z »elitnim nogometom«, ki - kot vemo - kranjskim »plavim«, tako kot mnogim drugim, ne gre. Celo takim, ki »dribljajo« in kombinirajo »z borim namenom in določim neusmiljeno maščujejo. Sezonalne (akrobatične) odpovede tudi tistim, ki jim je nogomet poldic, ko pa opazimo, da moštvo Triglava z nogometno tehniko skuša ugnati sebi povsem enakovredne tekmece, vidimo utopijo in sluti-mo ničlo. - Preigrava naj Norčič, ki ima žogo v mezinu, ostali naj gledajo, da ne bodo delali napak, ne pa da težijo za podvig, ki se jem neusmiljeno maščujejo. Seveda moramo vedeti, da brez preudarnosti le ne gre in da je dobra pripravljenost nujnost vsakega nogometa.

BAJŽELJ TRIKRAT DVIGNIL ROKE

Nekako v 18. minuti je novinec Jerman lepo podal soigralcu Bajžlju, ki tudi ni odlašal. Znašel se je v praznem polju in z okrog 25 metrov čez vratarja precizno streljal v mrežo - 2:0. Le šest minut kasneje je Bajželj spet zaključil akcijo kranjskega napada, s strelom v mrežo - 3:0. - Častni gol je za goste dosegel Valter Breznik in moramo priznati, da je bil prava mojstrovina.

Potem so gostje stopili na oder, dokopali pa so se le do kota. V protinapadu, ki ga je začel Martinovič, so Triglavani po Bajžlju dosegli četrti gol... Miha je že četrty z dvignjenimi rokami pohitel tovarišem v objem.

ŠTULAR NI ODNEHAL

Bolj po sreči in trmi (!), kot po znanju, je peti gol za Triglavane dosegel Štular, ki se je nazadnje - potem ko se je žoga zapletla med njegovimi in Kolarčevimi (K) nogami - le odločil in sunil bolj močno - 5:1.

V ZADNJI MINUTI ZADNJA PRILožNOST

Tik pred koncem tekme je sodnik dosodil prosti strel v korist domačinov. Štular ni okleval. Kar se da hitro je podal Siladiju, ta pa je za žogo našel prosto pot med vratnice - 6:1.

Zanimivo, da je to zadnjo priložnost izkoristil prav Siladi, ki ima »zasluge« tudi za to, da je sodnik igro podaljšal. Ko je namreč desno krilo Triglava dvajset minut pred koncem nameščalo žogo, se mu je ta nekakrat skotalila s kupa trave in sodnik je dvignil palec - minuta podaljška. Verjetno bi bili gledalci za ta gol prikrajsani, če podaljška ne bi bilo, saj ga je Siladi - po zaslugi Štularjeve prisrčnosti - dal v 91. minuti. - J. Zontar

Moška okrajna rokometna liga

Triglav že na vrhu

Najvažnejše srečanje mimulega 6. kola v gorenjski rokometni ligi je bilo v Kranju med Triglavom in Iskro. Triglavani so si šele z boljšo igro v 2. polčasu priborili dragoceno zmago, ki jim bo bržkone prinesla naslov jesenskega prvaka. Do korica prvenstva igrajo sicer še v gosteh v Radovljici in Dupljah, doma pa se bodo pomerili s Križani, ki so v nedeljo visoko premagale oslabileni Storžič. Skupaj z vodečim Triglavom so Križe edina neporažena vrsta in imajo toliko točk kot Iskra. Tekma med Iskro in Križani, ki bo v nedeljo v Kranju, bo torej odločilna za 2. mesto.

Z visoko zmago nad Savo se je Mladost B uvrstila na 4. mesto, ker je Borac doma razdelil točki z Dupljani. Tržič B je dosegel prvo zmago v prvenstvu v tekmi z Radovljico, tako da so na dnu kar 3 moštva z 2 točkama, ki se bodo skupaj z Radovljico borila za obstanek v okrajni ligi. Se letos bo namreč ustanovljena občinska liga, iz katere se bo prvak uvrstil v okrajno ligo in zamenjal zadnjega v tem tekmovanju.

Letstevica:

Triglav	6	5	1	0	122:	68	11
Iskra	6	5	0	1	114:	70	10
Križe	6	4	2	0	119:	74	10
Mladost B	6	4	1	1	112:	96	9
Borac	6	1	4	1	63:	77	6
Storžič	6	2	1	3	90:	93	5
Radovljica	6	0	3	3	77:	88	3
Duplje	6	0	2	4	65:	103	2
Tržič B	6	1	0	5	70:	123	2
Sava	6	1	0	5	67:	127	2

Zenska okrajna rokometna liga TRŽIČANKE JESENKE PRVAKINJE

Medtem ko so v moški ligi na sporedu še 3 kola, so ženske že zaključile z jesenskim delom prvenstva. Tržičanke so v nedeljo dosegle že tretjo zmago proti Storžiču in tako osvojile naslov jesenskega prvaka brez izgubljene točke in z odličnim količnikom v golih. Ekonomska srednja šola je z zmago nad drugo vrsto Mladosti osvojila 2. mesto.

Letstevica:

Tržič	3	3	0	0	40:	8	6
ESS	3	2	0	1	14:	11	4
Mladost B	3	1	0	2	7:	28	2
Storžič	3	0	0	3	4:	18	0

BLEJSKA DOBRAVA (M. Z.) - Te dni vzporedno z gradnjo novega mostu čez Savo na Javorniku popravljajo tudi cesto z Jesenic proti Blejski Dobravi. Na nekaterih mestih so jo zelo razširili, tako da lahko poteka promet nemoteno. Cesta bo dobila še toliko večji pomen, ko bodo preselili sedanje jeseniško pokopališče na Blejsko Dobravo.

Drama pred občinskim sodnikom

GANKARJEVCI

»Na Pasji Ravni na Polhovcu smo se trdo spoprijel«. S Henrikom Bičkom sva imela tedaj puške. Najprej sva pokončala nemškega mitraljezca, ki je bil najbolj nevaren. Nemci so na vsak način hoteli rešiti orožje, ki je pravkar utihnilo — to reševanje orožja in obleke je bilo v tistih bojih za Nemce sploh značilno, a mi jim tega nismo dovolili. Streljali smo se čisto na blizu. Tam, kjer sva bila s Henrikom, je bil položaj, da sva merila samo v živo. In tudi zadela. Pravzaprav to bolj velja za Henrika, ki je bil strelec, da sem mu zavidal. Ostrostrelec, ki se mu ne bi nastavljal tudi na kilometer daleč. Pozneje smo ob nemškem šarcu dobili devet ali deset ubitih Nemcev.

In mitraljezec Janko Mlakar, še skoraj puberteten k, kaj vse je ta počel z orožjem! Ni bil še izučen obrti, ko je šel k partizanom... No, in tega Janka smo po bitki dobili na vrhu nekega prijaznega hribočka. Toda mrtvega, z roko na petelinu, v njegovem telesu pa je bil cel rafal krogel, ki jih je vanj spustil nemški avtomatičar, ko sta se dvobojevala pod vrhom. Tudi on je ležal z brzostrelko v zmurnjenih rokah, z glavo obrnjen proti Jankovi in komaj meter stran.

Zgodilo pa se je vse skupaj na dramatičen, napet način. Med tistim bojem je šlo tudi za tisti »kucelj«. Kdor bi ga dosegel prvi, bi zagospodaril daleč naokoli, vse do koder seže strel. To so vedeli tako Nemci kot mi. In tega se je lotil Janko. Hitel je navzgor in se ni oziral nazaj. Zdaj je legel, zdaj spet čistil pred seboj s kratkimi rafali. Dosegel je vrh. Da bi prišel tja gor kakšen Nемеc, ni bilo videti. To pa je verjetno opazil Janko. A tudi ta slabo, kajti Nemci so imeli na sebi bele zaščitne obleke. Tako se je tisti Nемеc tudi priplazil proti vrhu, ne da bi Janko vedel za pravo nevarnost. In ko sta oba ogledovala pred seboj, če jima ne preti sovražna cev, sta se opazila oba hkrati. In ker sta bila nedvomno oba nagla, sretna in dobra vojaka, sta tudi na petelina pritisknili oba nenkrat. Bila sta si tako blizu, da niti meriti ni bilo treba. Zadržala sta dva kratka rafala in le za dve roki vsak sebi sta se zarila v sneg, ki je pordel od njune krvi. Kaj takega ne dotlej, ne vsa leta pozneje, nisem več doživel.

V decembrskih dneh je k partizanom v Poljansko dolino prišlo tudi 40 prostovoljcev iz Kranja in Stražišča. To so bili v glavnem delavci, ki so kljub takojšnjim hudim bojem dobro prestali ognjeni krst. Zagrizeni boji od 24. do 27. decembra so precejšen del ljudi oplašili, k čemur je prispevala tudi huda zima, pomanjkanje orožja in okupatorjev teror.

Cveto Novak o dogodkih na Pasji Ravni dodaja: »Nemci so napadli energično. Naše vrste še niso bile utrjene in urejene, kajti v bataljonu smo imeli dve tretjini novincev in skoraj polovica je bila brez orožja. Zato ni bilo čudno, če se je vojaška zmogljivost, polet in zavest v primeri s tistim pred nekaj dnevi, precej spremenila. Kljub temu smo imeli le majhne izgube, Nemci pa se niso mogli pohvaliti s podobnim. Razen tega tudi niso dosegli tistega, kar so se namenili. Res je, da je del tistih, ki so pred kratkim prišli v partizane, odhajalo spet nazaj domov, toda to se je po okupatorjevih ofenzivah dogajalo vedno, vse tja do leta 1945.

Zal sem v tej borbi izgubil nekaj dobrih tovarišev iz naše rašiške skupine: od nas ostalih so Nемеj odrezali Marjana Rožanca, Vinka in Srečka Burnika, Tineta Zaletela, Milana Juvana in Mirka Kraljiča. Ti so se potem prebili čez Soro in šli spet čez Savo. Tako sem potem poznal le pet, šest tovarišev, s katerimi smo prišli skupaj iz Dolomitov. Strašno mi je bilo žal za tovariši in dobri prijatelji še iz predvojnih dni. Posebno še, ker dolgo nisem vedel za njihovo usodo.

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

Odprta pisma ObSS

ODPRTA PISMA OBSS TRŽIČ (B. F.) — Občinski sindikalni svet je v zadnjih dneh poslal že več odprtih pisem sindikalnim podružnicam nekaterih gospodarskih organizacij. Povod za ta pisma so dale razmere v nekaterih podjetjih. V nekaterih primerih gre za nemogoče razpore pri osebnih dohodkih, v drugih pa za premalo resno delo okrog decentralizacije samoupravljanja. Oboje pa bi seveda, v kolikor se stanje ne bi pravočasno izboljšalo, imelo lahko zelo škodljive posledice pri sestavljanju ali celo potrjevanju novih pravilnikov o delitvi CD in OD. Medtem ko gre v prvem primeru predvsem za Komunalno podjetje Tržič in Pekarijo Tržič, sta v drugem primeru prizadeti podjetji

Tovarna lepenke Tržič in ZLIT Tržič. Odgovor, kako so se lotili nerazumljivih razponov v prvih dveh podjetjih, ObSS svet še nima, zato pa ve, da so v Tovarni lepenke že sprejeli sklep, da bodo ustanovili 5 EE in da so tudi že v ZLIT razpravljali o vprašanju decentralizacije samoupravljanja.

Jesen prinese marsikaj — celo z revmatizmom in kostanjari nam ne prizanesa. Na kostanje, ki v teh dneh po naših ulicah pečejo kostanj, pravzaprav ne bom streljal. Na »muhic« pa imam tiste, ki radi jedo kostani. Le čemu — boste vprašali. Dajte, sprehodite se v teh

dneh okrog kostanjevskih hišic, pa boste videli, zakaj! Ne le tam, celo ulice so po dolgem in počez nastlane s kostanjevimi luščinami. Kaj mislijo tisti »luščinarji«, ki vseposod odmetavajo luščine, da delajo čistosti naših mest s tem posebno uslugi? Pravo gotovo ne! Da bi jih pa zdajle učil, kaj naj storijo z luščinami, mi pa ne pride na misel. Če ne vedo z njimi početi nič pametnega, naj jih pa pojedjo. Da bo le spet čisto po naših cestah.

Na jesenicah imajo tržnico, tako s straniščem. Kajne, kako na vse

Hokejisti pojdejo na trening v tujino

JESENICE (U.) — Ker bo jesensko umetno drsališče sposobno za trening šele s 1. novembrom, je jeseniški hokejski klub organiziral 14-dnevni trening v Miesbachu v Nemčiji. Na trening v tujino so hokejisti odpotovali večer, 17. oktobra, in se bodo vrnili 3. novembra, ko bo tudi na jeseniškem drsališču le led.

Dobili so novo pokopališče

Dražgoše (P.) — V znani partizanski vasi Dražgoše so letos dobili novo pokopališče. Z gradnjo so pričeli že lani. Staro pokopališče so opustili zato, ker več ne ustreza vsem zahtevam.

PROLOG (močan glas skozi nekaj zvočnikov v dvorani): V prvih devetih mesecih letos so občinski sodniki za prekrške v kranjskem okraju obravnavali in izrekli kazni za 2.657 prometnih prekrškov. Od tega 1.731 izključno zaradi kršitve prometnih predpisov, 324 zaradi vinjenosti voznikov, 551 ker vozniki niso imeli voznških dovoljenj ali potrdila o opravljenem izpitu prometnih predpisov in 50 manjših primerov. Na zatožni klopi so imeli 273 obtožbeno zaradi nedovoljenega poseka lesa in neshot primerov zaradi kršitve nočnega miru ter delomrznosti. Manjše denarne kazni pa so že izvršili

prometni miličniki, in sicer za 3.097 kršitev voznikov motornih vozil, 766 voznikov vprežnih vozil, 1.197 mopedistov, 2.015 kolesarjev in 428 pešcev.

I. DEJANJE Scena: običajna pisarna. Za eno mizo sedi občinski sodnik, za drugo strojejska. Stol za obtoženca, ki se vrtvi v posameznih prizorih.

1. prizor: Mopedist ves povit in potolčen, klavirno, čeprav že četrtri na istem stolu, prosi za milostno kazen. Prejšnje tri kazni, ga še niso spametovale, čeprav se je moral vedno zagovarjati zaradi vinjenosti in vožnje v taknem stanju z mopedom. Preprečevanje godnika o njegovem naumnem početju v prejšnjih treh srečanjih ni zaleglo. Četrtri je sodnik odmeril najstrožjo kazen. Seštevek vseh kazni pa je doste naslednji: 22 dni zapora, 8.000 dinarjev denarne kazni in 4-krat po 3 mesece odvzem potrdila o opravljenem izpitu iz prometnih predpisov, s katerim je lahko uporabljal moped.

2. prizor: Politični sofer je prišel že tretjič na zatožno klopi. Spet zaradi pijanosti med vožnjo. Tokrat je sodniku uspelo in ga je prepričal, da tega poklica ne more več opravljati, ker se ne more odločiti alkohola.

In res se je nekdanji sofer zaposlil pri stroju v tovarni. Zdržal pa je samo pol leta. Potem je, češ: »kdo bo meni diktilal?« šel spet v soferske vrste. Prva in druga vožnja sta se srečno končali, tretja pa karambol zaradi alkohola in — smrt.

3. prizor: Obtoženec je bil videti precej utrjen. Prišel je od daleč, s hribov in se je moral zagovarjati, ker je posekal nedovoljene smreke. Moledoval je sodniku, da nima denarja, da težko preživlja družino s tistim, kar ima. Obdelovalne zemlje skoraj nima in edini dohodek mu lahko daje gozd. — Sodnik je upošteval njegov položaj in izrekel zelo milo kazen.

Prava pot do sodnika je bila nakup avtomobila, sicer ne novega, vendar je zanj lahko odšel 400.000 dinarjev!

4. prizor: Fant od fare je bil. Komaj 28 let je imel. Petič je prišel pred sodnika. Delu mu ne diši in ne diši. Nadleguje poštene ljudi, ki se ga že bojijo in mu pomagajo iz strahu, da sploh še živi. Sodnik mu je že prejel nekajkrat preskrbel prisilno bivališče in tudi delo, toda obdolženec se še vedno zagovarja: »Kdo bo pa delal še 25 let?« — Postal je nevaren vlomilec kot večina delomrznih in sedaj sedi v mračni sobici jetnišnice.

5. prizor: Pred sodnika je prišel oče petih otrok, ki jih mati skoraj ne zmore več preživljati. V tovarno že nekaj dni ne gre na delo. Poseda po gostilnah, kvarta in ko je pijan se pretepa na ulici, potem pa rogovili še doma. Vsi mu hočejo pomagati, celo zdravnik mu je naredil (neupravičeno) potrdilo za bolezniski dopust, da bi bila s tem vsaj začasno rešena družina. Toda pomoč je le začasna. Tako kot je bilo ta mesec, je bilo že v prejšnjih in bo zanesljivo tudi prihodnji mesec in prihodnje mesece, če... .

6. prizor: Gostilničarka je razburjeno privihrala pred sodnika.

»Zakaj ste me obsodili na 8.000 dinarjev kazni? Ne bom jih plačal! Kako naj vem, kdaj je kdo pijan in kdaj ni? Natakariča sem, ne psiholog!«

V zapisniku pa je bilo zapisano: 1. priča — Vseh pet nas je bilo od 11. ure do pozno zvečer v gostilni. Priznam, da se nisem odrekal niti enemu kozarcu. Potem smo šli v drugo gostilno. Kako sem prišel noter in kako ven, se ne spominjam. V tretji gostilni sem plesal z ženkjo, s katero verjetno nikdar v življenju ne bi, če ne bi bil tako pijan. V četrti sva s pijanim kolegom stavila za 20.000 dinarjev, kdo bo prej doma: ali jaz s konjem ali moj kolega po nekoliko daljši poti z motorjem. V peti gostilni sva se dobila in spet pi-

la. Ko sva šla domov, se je z motorjem zalezel v moj voz in za vedno oblezel. — Natakariča iz zadnje gostilne pa se je pritožila! Vsak komentar je odveč!

II. DEJANJE Scena: Za okroglo mizo zaskrbnjeno razpravljajo občinski sodniki za prekrške.

1. sodnik: Razumljivo je, da je prometnih prekrškov vse več, ker je tudi vse več ljudi, ki na takšen ali drugačen način uporabljajo ceste. Toda čeprav so naše kazni vse strožje, so vendar še premile. S prošnjami pri koristnikih cest premalokrat uspemo. Z ukrepom, ki smo ga uvedli s 1. septembrom letos v Sloveniji, da lahko za dobo treh mesecev odvzamemo kršitelju potrdilo o izpitu prometnih predpisov, s katerim se lahko vozi, smo že precej dosegli. Vendar predlagam: za kršitev predpisov brez posledic naj zadostuje opomin, za kršitev, s katero nekdo hote ali nehote ovira promet, naj bo denarna kazen na kraju samem, za kršitev, s katero voznik kateregakoli vozila na kakršenkoli način ogroža promet, naj sodnik za prekrške izreče najstrožjo kazn, ki jo dopušča zakon.

2. sodnik: Pri našem delu smo v dveh primerih pogostokrat nemočni — mislim na patološke alkoholičke in na delomrznike. Princip kaznovanja je v teh primerih pri nas zastarel in večkrat prej škoduje kot koristi! Vzemimo očeta z družino iz petega prizora. Z denarno kaznijo prizadenemo družino, ki je že tako ali tako prizadeta. S petnajstdnevnim zaporom pa pri takšnem človeku največkrat vzbudimo trmoglavost in maščevalnost, ki ima za posledico še večje uživanje alkohola. V takšnih primerih je izhod samo zdravljenje, za kar pa nas skoraj nimamo pogostev. Torej bi bilo treba v prihodnosti zagotoviti sojenje v obliki zdravljenja.

Kam največkrat zaidejo delomrzniki, je vsem znano: ženske v prostitucijo, moški pa med vlomilce. Ljudje se bojijo prvih in drugih. Za naše delo nam torej manjka zavod, kamor bi lahko poslali

takšne ljudi in s tem razbremenili ostale poštene državljane, ki so jim delomrzniki velikokrat neprijetno breme.

3. sodnik: Kar zadeva nedovoljeno sečnjo, vse kaže, da so organi, ki so pristojni, da predlagajo v postopek kršilce, ponekod premalo strogi. To sicer ne velja toliko za kranjsko in škofjeloško

občino kot za ostale. Torej bi nedovoljeno sečnjo lahko precej omejili, zlasti še, ker so za te prekrške dovoljene precej hude kazni: do 100.000 dinarjev ali enega meseca zapora.

EPILOG: Kazen je kazen. Velikokrat je uspešna, pogosto pa je brez uspeha. Toda pustimo kaznovanje ob strani. Nobena kazen ni tako huda kot občutek, ki spremlja človeka skozi vse življenje, če je zaradi njega ostal nekdo pohabljen ali pa je bil celo ob življenju. Toda vsi takšni primeri ljudi še niso spametovali! Zakaj ne bi tolikšno število ljudi samo poskušilo trpeti takšne občutke? Zakaj iskati sovraštvo zaradi prekrškov? Če vsi lahko obsojamo »velikane«, ki se igrajo z nevarnim orožjem in jim očitamo brezglavost, potlej ne netimo sovraštva pred svojim pragom, čeprav gre večkrat za malenkosti. — Bogdan Fajon

Zadnje jesensko sonce je delavce Zage v Bohinjski Bistrici zvalilo na prosto. Našli so si primerna mesta in z apetitom pospravili okusno malico

Rekorden obisk na Vršiču

OBISKOVALCI PLANIN NAJ BI BOLJ PAZILI NA ČISTOČO OKROG PLANINSKIH POSTOJANK

Ugodno vreme je v marsičem vplivalo na večji obisk naših planin in planinskih postojank. Ko smo se pred nekaj dnevi mudili na Vršiču, je bilo tu še precej gostov. Seveda največ z lastnimi vozili, nekaj pa tudi peš. Avto-buena zveza je skoraj mesec dni ukinjena, čeprav bi lahko še mnogim koristila.

Ko smo se ustavili pod vrhom Vršiča in se zateli v Erjavčevu kočjo, smo že pred njo videli, da se pripravljajo za zimo. Pripravljena so bila drva. Pred dnevi pa so vkuhali papirko in je še ta dan močno zaudarjalo po kislu. Kot je povedala kuharica: »Samo 150 l. Upravnička kočje Hilda Korošec je povedala, da je zadovoljna s letošnjim obiskom. Toliko gostov še niso imeli. Čeprav je v začetku leta slabo kazalo, sta avgust in september pripomogla k svojevrstnemu rekordu. V knjigi gostov je bilo vpisanih že 9409 obiskovalcev. Če upoštevamo še to, da se jih dobra tretjina niti ne vpiše, je bil obisk torej večji. Gostov, ki so prenočevali in bivali po več dni v Erjavčevem domu, je bilo 2289, med njimi izredno veliko tujcev.

nam še povedali, da pričakujejo velik obisk za novembrske in novoletne praznike. J. P.

Problemi KO SZDL v Selški dolini

Zelezniki (P.) — Na območju poverjenstva SZDL Zelezniki je 15 KO SZDL. Za dalj časa pa se je čutila precejšnjo odmaknjenost teh KO od poverjenstva oziroma Občinskega odbora SZDL. Zato so pred tečajnim funkcionarji navzvali tečajne rlike oziroma se spoznali med seboj. Pokazalo se je, da so taki silki koristni in da bi morali obiskati KO SZDL vsaj dvakrat letno.

Z obiskovalci in gosti je bila sicer zadovoljna. Povedala pa je, da so vsako leto bolj zahtevni. Včasih so bili zadovoljni s skromnim kotičkom za prenočitev, danes pa želijo toplo vodo v sobe in še kaj. O motoriziranih obiskovalcih, ki jih je iz leta v leto več, pa je povedala, da bi morali bolj paziti na čistočo okrog planinskih postojank. Stvar je namreč v tem, da skoraj vsi prinašajo s seboj jestvine in pijače. Zal pa ostanke in odpadke pustijo tam, kjer so obedovali. Ali naj oskrbniki počakajo še za čiščenje svoje okolice?

V Poštarski koči, ki so jo zaprli 30. septembra, je bilo vpisanih 7764 obiskovalcev. Podobno je bilo tudi v Tičarjevem domu, ki pa ga bodo zaprli te dni. V Erjavčevi koči so

Nedvomno pa ovirajo uspešno delo KO SZDL tudi nekatere objektivne in subjektivne težave. Pogosto nimajo KO SZDL potrebne inventarja, ponekod niti mize. Zato pride v takih primerih do izraza predvsem samodejno aktivnost posameznih članov oziroma funkcionarjev KO SZDL. Nekateri KO SZDL pogosto sklicujejo sestanke in posvete, na katerih pa rešujejo večinoma le gospodarske probleme, manj pa se ukvarjajo z organizacijskimi zadevami. Vsekakor pa je potrebno omeniti, da bi morale biti tudi ostale krajevne organizacije SZDL bolj aktivne. Prav tako bi se morale hitreje menjati kadri.

Record je odplaval okrog opla in moja uboga »pikсна« se mi je pri priči zadržala še manjša. Jezik sem pa le pokazal za njim. Vas pozdravlja vaš Bodičar.